

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

БАКАЛАВР
(освітній ступінь)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан архітектурного факультету

 /Олександр КАЩЕНКО/
«30» червня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
ІСТОРІЯ АРХІТЕКТУРИ І МІСТОБУДУВАННЯ

шифр	(назва освітньої компоненти) назва спеціальності, освітньої програми
191	Архітектура та містобудування
	ОПП «Архітектура та містобудування»

Розробники:

Олена ГОРБИК, канд. архіт., доцент (частина 1, 2)

Галина ШЕВЦОВА, д-р архіт., професор (частина 3)

Юлія ІВАШКО, д-р архіт., професор (частина 4, 5)

Гліб УШАКОВ, канд. архіт., доцент (частина 4)

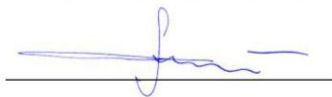
Тетяна ЛАДАН, канд. архіт., доцент (частина 6)

Людмила БАЧИНСЬКА, канд. архіт., доцент (частина 7, 8)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Основ архітектури та архітектурного проектування (ОААП)

протокол № 15 від «21» червня 2023 року

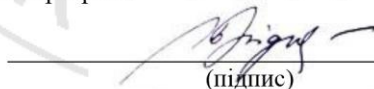
Завідувач кафедри ОААП

/Олег СЛЄПЦОВ/

Схвалено гарантом освітньої програми

Гарант ОП

(підпис)

/Лариса БРІДНЯ/

Розглянуто на засіданні науково-методичної комісії спеціальності протокол № 8 від 30 червня 2023 року

ВИТЯГ З РОБОЧОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ

шифр	Назва спеціальності, освітньої програми	Форма навчання: денна (вечірня)										Форма контролю	Семестр	Погодження із заступником декана	
		Кредитів на сем.	Обсяг годин						Кількість індивідуальних робіт						
			Всього	аудиторних			Сам. роб.	КП	КР	РГР	Конт. роб				
				Разом	Л	Лр									Пз
ОК.14	Архітектура та містобудування ОПП «Архітектура та містобудування»	2,5	75	30	22		8	45				1	E	1	погоджено
		2,5	45	30	22		8	45				1	E	2	погоджено
		2,5	75	32	24		8	43				1	E	3	погоджено
		2,5	75	32	26		6	43					E	4	погоджено
		2,5	75	26	20		6	49				1	E	5	погоджено
		2,0	60	24	20		4	36					E	6	погоджено
		1,5	45	24	12		12	21				1	3	7	погоджено
		2,5	75	30	18		12	45				1	E	8	погоджено

ЧАСТИНА 1

Мета та завдання освітньої компоненти

Метою дисципліни «Історія архітектури і містобудування» (частина 1) є ознайомлення студентів з досвідом первісного зодчества та архітектурної творчості (архітектурного мислення, світоглядної та естетичної доктрин) народів і культур V тис. д.н.е. – IV ст..

Завдання, що мають бути вирішені в процесі викладання дисципліни:

- Вивчення студентами періодизації історії світової архітектури, зокрема періодизації зодчеського процесу первісної доби (XXX – V тис. д.н.е.) та архітектурних стилів народів і культур V тис. д.н.е. – IV ст.;
- Досягнення розуміння студентами взаємозалежності стилю архітектури від стилю життя певного історичного періоду, взаємозалежності змісту і форми та форми і образу в архітектурі, залежності архітектурної форми від ідеологічного, функціонального та естетичного соціального замовлення та матеріальних і конструктивних можливостей епохи;
- Ознайомлення студентів з засадами композиційного мислення, планувальних та конструктивно-тектонічних засобів кожного стилю (кожної культури), еволюції композиційного мислення в межах кожного стилю (розкриття архітектурних засобів: принципів організації простору і засобів вирішення маси, домінантності просторового чи пластичного начала, каркасної чи стінової системи, принципів динаміки чи статичності, симетрії чи асиметрії і т.ін.), вивчення декоративно-оздоблювальних та конструктивних знакових, емблематичних стильових елементів та форм;
- Вивчення студентами основних тенденцій розвитку (зародження, розквіт, згасання) кожного стилю та взаємовпливів між різними культурами та різними стильовими епохами;
- Вивчення регіональних стильових різночитань в вирішенні архітектурних форм, вивчення персоналістичного доробку зодчих та доробку окремих шкіл, течій, напрямків в межах кожного стилю, періоду, регіону;
- Вивчення найвидатніших пам'яток архітектури кожного регіону та кожного етапу становлення певного стилю.

Компетентності, які має опанувати здобувач:

- ЗК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК02. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК07. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК08. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

- СК01. Усвідомлення соціально-економічних і культурних аспектів архітектури та містобудування.
- СК03. Усвідомлення особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні, мистецтві та дизайні України та зарубіжних країн.
- СК06. Здатність до виконання технічних і художніх зображень для використання в архітектурно-містобудівному, архітектурно-дизайнерському і ландшафтному проектуванні.
- СК07. Усвідомлення основних законів і принципів архітектурно-містобудівної композиції, формування художнього образу і стилю в процесі проектування будівель і споруд, містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів.
- СК11. Здатність до ефективної роботи в колективі, а також до співпраці з клієнтами, постачальниками, іншими партнерами та громадськістю при розробленні, узгодженні і публічному обговоренні архітектурних проєктів.
- СК16. Усвідомлення загальних теоретичних, методичних і творчих засад архітектурного проектування.

Заплановані результати навчання : програмні результати по ОПП: ПР04, ПР05, ПР06, ПР13, ПР16, ПР19

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- основні культури і, відповідно, стадії розвитку архітектури первісної доби, стародавнього світу та античності, їх історичну послідовність та ареал поширення, взаємовпливи між цими культурами (в сферах світогляду, ідеологій, соціального, державного, релігійного устроїв, естетичних вподобань, життєвого укладу та архітектурних традицій);
- історію становлення, періодизацію та регіональні стильові модифікації архітектури первісної доби, Давнього Єгипту, Міжріччя, Індії, Стародавнього Китаю, Індокитаю, Японії, індіанської Америки, Криту, античних Греції та Риму, притаманні їм архітектурні стильові риси;
- характерні для кожної з культур містобудівні, ансамблеві принципи, типи будинків і споруд, їх розпланувальні, конструктивно-тектонічні принципи; знати емблематичні декоративно-оздоблювальні стильові елементи та форми;
- мати розуміння еволюції архітектурного мислення в межах кожного стилю, основних функціональних, композиційні та художньо-образних засад архітектури кожної культури;
- знати найважливіші пам'ятки архітектури кожного етапу розвитку кожної з культур.

вміти:

- розкривати свої знання усно, письмово та графічно, вміти малювати схеми найвідоміших пам'яток архітектури, їх плани, фасади, розрізи;
- характеризувати особливості кожного стилю і наводити приклади;
- визначати поетапно весь процес розвитку архітектури первісної доби, стародавнього світу та античності;
- вміти творчо застосовувати знання щодо стильових композиційних рішень в сучасній практиці архітектури.

Зміст курсу. Тематика лекцій та практичних занять Програма дисципліни

Змістовий модуль 1. Архітектура первісного ладу та Давнього світу.

Лекція 1

Тема 1. Загальний огляд стильового розвитку архітектури

Зміст: Вступ в дисципліну. Методичні настанови. Загальна періодизація історії світової архітектури. Історична періодизація стилів. Загальний порівняльний огляд архітектурних стилів (історична діалектика зміни змістовності, образності та прийомів творення художньої форми в стилях архітектури).

Висновки: розвиток архітектури слідує в руслі загально стильового розвитку культури, має часову вікову темперацію, є похідним від стилю життя та мислення певної культурної спільноти.

Лекція 2

Тема 2. Архітектура первісного ладу (доісторична архітектура) та традиційна народна архітектура

Зміст. Спадок архітектури первісної доби в історичній та сучасній архітектурі. Житлова та культова архітектура первісної доби. Центрична та лінійна композиція в архітектурі первісної доби. Стінова та каркасна конструкції в архітектурі первісної доби. Основні пам'ятки

Висновки: спадок традицій будівельних навиків, конструкцій і планувань, композицій і символізму доісторичного періоду є актуальними в архітектурі історичній та сучасній.

Лекція 3

Тема 3. Архітектура Давнього світу. Архітектура Давнього Єгипту

Зміст: Давньоєгипетська архітектура як основа стилестановлення середземноморської ойкумени. Періодизація і географія давньоєгипетської історії та етапи розвитку архітектури Єгипту. Становлення релігійного світобачення та політичної системи, вплив стилю життя і стилю мислення на архітектурне формоутворення. Процесуальність, ієрархічність та меморіальність як лейтмотив монументальної архітектури Єгипту. Сильові риси давньоєгипетської архітектури. Архітектура Стародавнього царства: меморіальна, погребальна, об'ємна – тенденції розвитку та приклади.

Висновки: стиль архітектури Давнього Єгипту – перший самобутній стиль в історії архітектури, який вплинув на становлення всіх наступних стилів Середземномор'я і, в подальшому, в світових масштабах.

Лекція 4

Тема 3. Архітектура Давнього світу. Архітектура Давнього Єгипту (продовження)

Зміст: Зміна центру держави та розвиток архітектури в епоху Середнього царства. “Класичний” період становлення давньоєгипетської архітектури – Нове царство. Глибинна просторова композиція, становлення ордерної системи, еволюція естетичних пріоритетів. Пам'ятки та їх аналіз. Архітектура пізнього царства та еллінізму.

Висновки: становлення фасадної композиції, ордерної системи, анфіладного планування – характерні риси архітектури Давнього Єгипту.

© Горбик О.О. (ч.1, 2), Шевцова Г.В. (ч.3), Івашко Ю.В. (ч.4, 5), Ушаков Г.Н. (ч.4), Ладан Т.М. (ч.6), Бачинська Л.Г. (ч.7, 8), 2023

<https://www.knuba.edu.ua/faculties/arh/kafedri-arh/kafedra-oatp/>

Практичне заняття 1.

Зміст заняття Архітектура первісного ладу (доісторична архітектура) та традиційна народна архітектура. Архітектура Давнього світу. Архітектура Давнього Єгипту. Передбачено розгляд особливостей тектонічного, композиційного мислення цих культур, визначення архітектурних стильових форм, що стали знаковими в цих культурах.

Семінарське заняття проводиться у вигляді загального обговорення вивчених лекційних тем та в формі опитування по зображеннях визначних творів архітектури вивченого періоду та ареалу. Від студентів вимагається загальна орієнтація в питанні та вміння робити самостійні висновки та припущення (формулювати думки та версії користуючись загальноприйнятою мистецькою термінологією) щодо взаємозв'язків, впливів та особливостей архітектури вивчених періодів та культур.

Лекція 5

Тема 4. Архітектура Міжріччя і Персії, Малої Азії і Близького Сходу

Зміст: Географія та періодизація історії Міжріччя. Особливості культури та мистецтва, стильові риси архітектури Міжріччя. Найважливіші пам'ятки окремих періодів та регіонів. Архітектура Міжріччя: шумеро-аккадський період, асиро-вавілонський період. Архітектура сусідніх до Міжріччя культур: в регіоні Малої Азії, на Близькому Сході та у Північній Африці – коротка характеристика. Архітектура Персії: Ахаменідська доба, Парфянське царство та Сасанідська доба. Типологія: ападани, айвани. Зороастрійські гробниці та храми вогню. Формування купольних конструкцій та хрестовокупольних об'ємно-просторових систем. Палаці Персії: особливості архітектури. Основні пам'ятки за періодами.

Висновки: регіональна архітектура Міжріччя мала важливе значення в становленні зодчества Малої Азії, Близького Сходу і Середньої та Південної Азії.

Лекція 6

Тема 5. Архітектура Індії, Індокитаю, Далекого Сходу та Мезоамерики

Зміст: Архітектура Індії: стильові риси, періодизація, регіональні школи. Індійська буддистка, індуїстська, джайніська архітектура. Архітектура Індокитаю. Основні пам'ятки. Архітектура Далекого Сходу: Архітектура Китаю, періодизація історії, найвизначніші епохи для становлення архітектури. Матеріал і конструктивно-тектонічні системи: дерев'яний "ордер" доугун, конструкція даху в китайській архітектурі. Форми одно- та двоповерхових каркасних побудов. Відмінності північного та південного стилю. Оборонне зодчество та містобудування Китаю. Поховальні комплекси (міста-некрополі з курганами-пірамідами). Палаці і резиденції, садиби та парки (палацово-паркові комплекси, приватні парки-садиби) Китаю. Буддійські монастирські комплекси Китаю: варіанти композиційної розпланувальної структури, об'ємно-просторові вирішення, типологія. Відмінності пагод в Китаї та Японії. Характерні риси буддійських храмових комплексів Японії. Архітектура синто в Японії. Традиції житлової (народної, палацової), господарської (зернохвижа), фортифікаційної (замки), садово-паркової архітектури. Основні пам'ятки. Географічні та природно-кліматичні обставини та хронологія формування державних утворень стародавньої Америки. Стильові і композиційні особливості архітектури. Матеріали і конструктивні системи, використовувані в давній Америці. Монументальні культові споруди Центральної Америки в епоху ранньорабовласницьких держав: ступінчаті піраміди, палаці і храми племен Майя і толтекських племен Мексиканського нагір'я. Будівельна культура Інків, пам'ятники столиці Куско та фортеця Мачу-Пікчу.

Висновки: архітектура Індії та Далекого Сходу є оригінальним регіональним досвідом розвитку формальної (в Індії) та конструктивної (на Далекому Сході) складової архітектури.

Практичне заняття 2.

Зміст заняття Архітектура Давнього Єгипту (продовження). Архітектура Міжріччя і Персії, Малої Азії і Близького Сходу. Архітектура Індії, Індокитаю, Далекого Сходу та Мезоамерики. Єдність та відмінність між окремими періодами та культурами (Єгиптом, Міжріччям, Індією, Китаєм, Америкою), їх внесок в світову скарбницю архітектури. Відмінна змістовність та образність, ідеологічного та функціонально-типологічного завдань архітектури, відмінності застосовуваних матеріалів, новації конструктивних рішень. Прикладах пам'яток архітектури, аналіз розпланування, об'ємно-просторового вирішення, характеру деталей та декору. Семінарське заняття проводиться у вигляді загального обговорення вивчених лекційних тем та в формі опитування по зображеннях визначних творів архітектури вивченого періоду та ареалу. Від студентів вимагається загальна орієнтація в питанні та вміння робити самостійні висновки та припущення (формулювати думки та версії користуючись загальноприйнятою мистецькою термінологією) щодо взаємозв'язків, впливів та особливостей архітектури вивчених періодів та культур.

Змістовний модуль 2. Архітектура античності.

Лекція 7

Тема 1. Архітектура античної Греції та елліністичних держав

Зміст: Географія стилетворчих центрів Егейського світу (Кікіліди, Троада, Крит і Санторіні, Пелопонес). Періодизація розвитку. Роль Криту як зв'язкової ланки культур Єгипту і Греції. Роль Анатолійського півострова (Малої Азії) як зв'язкової ланки східних і західних стилів. Регіональність протодоричного та протоіонічного мистецтва. Архітектура Криту і Санторіні 3-2 тис. д.н.е. Особливості естетики. Пам'ятки Кносу, Феста, Малії, Катозакро, Тіри. Періодизація, стильові риси грецької античної архітектури. Становлення ордерної системи. Структура полісу. Акрополь та агора. Житлова архітектура. Сакральна архітектура. Суспільна архітектура. Архітектура архаїки. Основні пам'ятки.

Висновки: архітектура античної Греції є першим в історії стилем, що втілює ідеали гуманістично орієнтованого суспільства, розвиває світську демократичну типологію та художню образність архітектури, знаходить засоби гармонізації ландшафту і архітектури, людини і соціуму.

Лекція 8

Тема 1. Архітектура античної Греції та елліністичних держав (продовження)

Зміст. Зміни стильового ідеалу за періодами. Містобудівна структура полісу. Суспільна архітектура: площі, театри, стадіони, гімназії, стої. Храміві комплекси в акрополях. Архітектура класики та еллінізму. Ансамбль Афінського акрополя. Ансамбль в Дельфах. Ансамблі доби еллінізму. Основні пам'ятки. Архітектура Великої Греції. Грецька архітектура в Малій Азії та на середземноморському узбережжі. Архітектура грецьких колоній Азії: Парфії, Бактрії, Согдіани, архітектура індо-греків. Роль грецької античної архітектури в світовому історичному розвитку архітектури.

Висновки: досвід античної грецької архітектури є основоположним для майбутнього розвитку архітектури давнього Риму, середньовічної ойкумени, ново часової Європи і є актуальним в сучасному архітектурному процесі.

Практичне заняття 3.

Зміст заняття Архітектура античної Греції та елліністичних держав. Гуманістична спрямованість античної архітектури. Емблематика грецької архітектури: давньогрецька ордерна система. Периптер та перестиль. Типологія суспільної світської архітектури. Типологія храмів. Відмінностях між періодами грецької архаїки, класики та еллінізму. Основні пам'ятки.

Лекція 9

Тема 2. Архітектура Давнього Риму

Зміст: Архітектура етрусків і Республіки. Періодизація. Стильові риси римської архітектури. Розпланувальна структура Риму. Ансамбль республіканських форумів. Особливості житлової та суспільної архітектури, сакральної архітектури. Основні пам'ятки

Висновки: стиль архітектури античного Риму мав надзвичайне географічне поширення і світове значення.

Лекція 10

Тема 2. Архітектура Давнього Риму (продовження)

Зміст: Архітектура імперії. Зміни стильового ідеалу та форм архітектури. Ансамбль імператорських форумів. Палаці та вілли імператорів. Архітектура провінцій. Основні пам'ятки. Роль римської античної архітектури в світовому історичному розвитку архітектури.

Висновки: архітектура стародавнього Риму стала новаторською та основоположною для подальшого світового розвитку архітектури в плані типології, будівельних навиків та конструктивних систем, розпланувальних композицій та художньої образності.

Лекція 11

Тема 3. Архітектура ранньохристиянського періоду. Архітектура Кавказу.

Зміст: Архітектура кризового та християнського періодів. Зміни стильового ідеалу та форм архітектури римської архітектури. Катакомбна архітектура. Мавзолеї та хрещальні. Базиліки Риму, Равени, провінцій. Основні пам'ятки. Матеріали, конструкції, народні традиції в архітектурі Кавказу. Архітектура Вірменії. Архітектура Грузії. Основні пам'ятки

Висновки: віднайдені і утверджені в період пізньої римської імперії форми сакральної християнської архітектури стали основою подальшого тисячолітнього розвитку храмобудування Європи.

Практичне заняття 4.

Зміст заняття Архітектура Давнього Риму. Відмінності між грецькою та римською культурою та архітектурою. Новації інженерної думки, конструктивного досвіду, нових типів будівель. Географічний ареал поширення римської культури та архітектурних традицій Риму, стійкість цих традицій. Відмінності між періодами етруського, республіканського, імперського та пізньоімперського християнського римського зодчества. Архітектура ранньохристиянського періоду. Відмінності між християнським та язичницьким храмобудуванням, становлення розпланування християнського храму. Архітектура Кавказу, самобутня школа християнського храмобудування.

Індивідуальне завдання (тематика та зміст індивідуальних завдань,

© Горбик О.О. (ч.1, 2), Шевцова Г.В. (ч.3), Івашко Ю.В. (ч.4, 5), Ушаков Г.Н. (ч.4), Ладан Т.М. (ч.6), Бачинська Л.Г. (ч.7, 8), 2023

<https://www.knuba.edu.ua/faculties/arh/kafedri-arh/kafedra-oatap/>

вимоги до виконання та оформлення)

Індивідуальні роботи (ІДЗ) виконуються студентами в формі графічної роботи (Розрахунково-графічної роботи) з метою глибокого ознайомлення з архітектурою Давнього світу та античності. Індивідуальні завдання виконуються згідно рекомендацій даних на аудиторних заняттях та наведених в окремих розділах авторських Методичних вказівок та в Переліку індивідуальних завдань.

Робота складається з двох частин:

- написання оригінального авторського аналітичного реферату (тема реферату присвячена поглибленому вивченню певного пам'ятника, обсяг реферату – 5-7 сторінок формату А-4 з текстом, за визначеною структурою, змістом, висновками, літературою та ілюстраціями)
- створення графічного альбому замальовок пам'яток архітектури (альбом включає від 6 до 10 аркушів формату А-3, присвячених кожен окремій темі (стилю архітектури), з закомпонованими і підписаними малюнками вибраних пам'яток з усіх тем курсу – замальовки планів, фасадів, перетинів, перспектив, деталей).

Теми індивідуальних завдань (графічно-аналітичної роботи) обираються студентами самостійно з переліку пам'яток архітектури, які рекомендовані до включення в альбом замальовок та як теми реферативних досліджень. Перелік повідомляється студентам під час аудиторних занять та наводиться в окремому розділі Методичних вказівок.

Методи контролю та оцінювання знань: шкала оцінювання знань, вмінь та навичок здобувача (роз'яснення усіх аспектів організації освітнього процесу щодо засвоєння освітньої компоненти)

Усний контроль (опитування, дискусії, бесіди), обов'язкові тематичні індивідуальні опитування по атрибуції пам'яток архітектури за візуальним рядом, перевірка та співбесіда з ІДЗ (аналітичної розрахунково-графічної роботи РГР).

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі

за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Контроль знань студентів здійснюється під час проведення поточного, модульного та підсумкового (екзаменаційного) контролів.

Основні форми участі Здобувачів у навчальному процесі, що підлягають **поточному контролю**: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; завдання (ІДЗ, РГР), оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Здобувачами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості вміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Здобувачу за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та практичних занять, форма його проведення це:

- одноразова перевірка конспектів лекцій (забезпечує контроль старанності студентів під час лекційних занять),
- рейтингова оцінка за результатами відповідей студентів під час практичних семінарських занять (забезпечує контроль знань студентів з тем змістовних модулів),
- оцінка графічно-аналітичної роботи (РГР виконаної як ІДЗ), співбесіди за нею.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Модульний контроль проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формує цей модуль. Модульний контроль реалізується шляхом узагальнення результатів поточного контролю.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА МОДУЛЯМИ

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю екзамен

Поточне оцінювання		Підсумковий контроль (екзамен)	Сума балів
Змістовні модулі			
1	2		
0 - 30	0 - 30	0 - 40	0-100

Індивідуальне завдання має форму аналітично-графічної роботи (РГР), яка складається з двох частин (реферат та альбом замальовок пам'яток архітектури) і підлягає захисту Здобувачом на заняттях, які призначаються додатково.

Умови та вимоги щодо оцінювання знання при захисті-співбесіді за РГР:

- оцінка аналітичного реферату здійснюється відповідно вимогам наведеним в методичних вказівках, оголошених на лекціях, висвітлених в робочій програмі дисципліни. Найпершою вимогою щодо даного виду роботи є створення студентом аналітичного авторського тексту. На основі опрацювання навчальних та наукових академічних літературних джерел студент має створити власний творчий продукт, скласти власні судження з теми та питань реферату. В разі цитування чужих даних, думок та текстів необхідним є посилання на джерело, звідки запозичені дані матеріали. Від студентів вимагається мати вичерпні знання щодо пам'ятки архітектури, якій присвячено реферат, загальні дання щодо епохи, стилю, шкли, значення пам'ятки серед типологічних аналогів, історію будівництва, особливості архітектурного рішення (типових та новаторських рис в розплануванні, конструкціях, композиції, деталюванні, образності), вміння формулювати самостійні аргументовані висновки щодо ролі даного об'єкта в історії архітектури
- оцінка графічного альбому замальовок: від студентів вимагається вміння атрибутувати вивчені стилі в архітектурі та аргументувати своє судження через вказання на притаманних певному архітектурному об'єкту характерних стильових рис, загальна орієнтація в питанні та вміння робити самостійні висновки та припущення (формулювати думки та версії користуючись загальноприйнятою мистецькою термінологією) щодо взаємозв'язків, впливів та особливостей архітектури вивчених періодів та культур. За замальовками пам'яток архітектури в своєму альбомі студентам необхідно атрибутувати (визначити) стиль, період (сторіччя) та регіональну школу, відзначити характерні стильові риси певної пам'ятки архітектури.

Матеріали індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку залікової сесії. Викладач має право вимагати від Здобувача доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Шкала оцінювання індивідуальної роботи ІДЗ (РГР)

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	15	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	13	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
добре	11	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних

		наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	8	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	5	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Підсумковий контроль здійснюється в ході екзамену, він враховує результати поточного і модульного контролів і може бути зарахований на основі їх узагальнення (т.зв. «автомат»), а в разі недостатнього результату – здійснений шляхом складання екзамену. Результати відповідей на екзамені додаються до результатів поточного і модульного контролів і складають єдиний сумарний бал з підсумкового контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ Розподіл балів для дисципліни з формою контролю екзамен

Поточне оцінювання				Підсумковий контроль (екзамен)	Сума балів
Аудиторна робота		Самостійна індивідуальна робота ІДЗ			
ЛЕКЦІЇ (одноразова перевірка конспектів)	ПРАКТИКИ - СЕМІНАРИ (рейтингова система за відповіді)	РГР			
		Реферат	Альбом замальовок		
0-10	0-40	0-20	0-30	0-40	100

Оцінка з підсумкового контролю (екзамен) проставляється за результатами оцінок вищеназваних видів робіт (лекції, семінари, індивідуальна розрахунково-графічна робота), тобто за узагальненням результатів поточного і модульного контролів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно

60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю

До екзамену допускаються лише студенти, які не мають заборгованості з предмету, отримали бали за індивідуальну графічно-аналітичну роботу (РГР).

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен продемонструвати свої знання на перезаліку, що проводиться під час сесії у вигляді усного опитування по картках із зображеннями творів мистецтва. У разі невідповідності знань на перезаліку, студент має доопрацювати матеріал і спробувати здати ще раз на початку наступного семестру. У разі повторної невідповідності знань, студент направляється на повторний курс.

Здобувач, який не відвідував занять та не виконав вимог робочої програми по змістових модулях (на момент початку сесії має менш ніж 35 балів), не допускається до складання підсумкового контролю і залишається на повторний курс.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни: список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуальних завдань

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Горбик Олена. Всесвітня історія архітектури в тезах і зображеннях (пам'ятниковознавчий довідник). – К.: Фенікс, 2017. - Ч. 1. Архітектура первісної доби та традиційна архітектура. Архітектура давнього світу. Архітектура античності та раннього християнства: наукове видання. Видання друге: доповнене – 2018. – 164 с., 117 іл. ISBN 978-966-136-422-5
2. Горбик О.О. «Історія світової середньовічної архітектури. Частина 1. Християнське храмубудування пізньоримської імперії (I-V ст.). Архітектура Візантії (V- XV ст.). Архітектура Кавказу (Грузії та Вірменії IV-XIV ст.)»: навчальний посібник. - К.: «Фенікс», 2015. – 224 с.
3. *Архітектура*: Короткий словник-довідник / За загальною ред. А.П. Мардера – К.: Будівельник, 1995. – 282 с.
4. *Всеобщая история архитектуры*: Краткий курс: В 2 т. – М., 1958. – Т.1.
5. *Всеобщая история архитектуры*: В 12 т. – Т.1. Архитектура древнего мира М., 1970. – 512 с.
6. *Всеобщая история архитектуры*: В 12 т. – Т.2. Архитектура античного мира. - М., 1973. – Т. 2. – 711 с.
7. *Всеобщая история архитектуры*: В 12 т. – Т. 9. Архитектура Восточной и Юго-восточной Азии . – М., 1971. – 643 с.

8. Тимофієнко В.І. Нариси всесвітньої історії архітектури: т. 1. Архітектура стародавнього світу. Кн. 1. – К., Видвництво КНУБА, 2000 р. – 489 с.
9. Ралев А.Б. История архитектуры развивающихся стран. – К.: Вища школа, 1986. – 245 с., ил.
10. Шевцова Г.В. Історія японської архітектури і мистецтва. – К.: Грані-Т, 2011. – 231 с.
11. Тимофієнко В.І. Історія архітектури стародавнього світу. – К., 2006.

Допоміжна

1. Михайловский И.Б. Теория классических архитектурных форм. – М., 1937.
2. Михайловский И.Б. Архитектурные формы античности. – М., 1949
3. Брунов Н.И. Очерки по истории архитектуры. – М.-Л, 1937 – Т.1.
4. Брунов Н.И. Памятники Афинского акрополя. – М., 1973
5. Брунов Н.И. Пропорции в античной и средневековой архитектуре. Вып.1. – М., 1935.
6. Гартман К.О. История архитектуры: в 2 т. – М., 1936. - Т.1.
7. Саваренская Т.Ф. История градостроительного искусства. – М., 1984
8. Витрувий. Десять книг об архитектуре – М., 1936.– Т.1. – Текст трактата
9. Пучков А.А. Парадокс античности: Принцип художественно-пластической телесности античной архитектуры. – К., 1998
10. Михайлов Б.В. Витрувий и Эллада. Основы античной теории архитектуры. – М., 1967
11. Всеобщая история искусств: В 6 т.– М.. 1956.– Т.1.
12. Дмитриева Н.А. Краткая история искусств. В 3х тт.– М.: Искусство, 1990.
13. Випер Б.Р. Искусство Древней Греции: в 2 т.– М., 1972
14. Гримм Г.Д. Пропорциональность в архитектуре. – Л., Москва, 1935 – 147 с.
15. Грубе Г.-Р., Кучмар А.- Путеводитель по архитектурным формам. Стройиздат, 2003, репринтное.
16. Глазычев В.Л. Архитектура. Энциклопедия. М.: АСТ, 2002 – 680 с.
17. Бринкман А. Пластика и пространство как проблема художественной формы/Пер. с нем. Вст. ст. И. Хвойника. – М.: Изд-во Всесоюзн. Акад. Архит., 1935.– 296 с.
18. Барановский В. Г. Архитектурная энциклопедия архитектурных стилей второй половины XIX века. Детали. Избранные таблицы. В 9 томах
19. Токарский Н.М. Архитектура Армении 4-14 вв.– Ереван, 1961.
20. Габричевский А.Г. Теория и история архитектуры: Избр. соч. / Под ред. А.А. Пучкова. – К.: Самватас, 1993.– 255 с.
21. Бартенева И.А. Форма и конструкции в архитектуре.– Л., 1968
22. Крыжицкий С.Д. Архитектура античных городов Северного Причерноморья.– К., 1993
23. Vuhlmann, J. (Josef) Classic and Renaissance Architecture. – 1916 - таблиці

Конспекти лекцій:

- відеолекції з усіх тем курсу

Методичні роботи:

Підручники:

1. Горбик Олена. Всесвітня історія архітектури в тезах і зображеннях (пам'ятниковознавчий довідник).– К.: Фенікс, 2017.– Ч. 1. Архітектура первісної доби та традиційна архітектура. Архітектура давнього світу. Архітектура античності та раннього

християнства: наукове видання. Видання друге: доповнене – 2018.– 164 с., 117 іл.
ISBN 978-966-136-422-5

- Горбик О.О. «Історія світової середньовічної архітектури. Частина 1. Християнське храмування пізньоримської імперії (I-V ст.). Архітектура Візантії (V- XV ст.). Архітектура Кавказу (Грузії та Вірменії IV-XIV ст.)»: навчальний посібник.– К.: «Фенікс», 2015.– 224 с.

Методичні вказівки:

- Горбик О.О. Архітектура первісної доби, давнього світу та античності, архітектура регіонів індуїзму та буддизму: рубрикатор питань та перелік пам'яток світової архітектури. Методичні вказівки до семінарських (практичних) занять, виконання індивідуальної розрахунково-графічної роботи та підготовки до іспиту з дисципліни «Історія архітектури і містобудування: частина перша». – К: Фенікс, 2016. – 44 с.

ТАКОЖ:

Відеозаписи лекцій з поясненнями розробки і прикладами графо-аналітичної роботи (див. Інформаційні ресурси)

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Електронне навчально-методичне забезпечення дисципліни розміщено на Освітньому сайті КНУБА (<http://org2.knuba.edu.ua>).

Також:

- <https://elib.nlu.org.ua/object.html?id=12874>
- <https://elib.nlu.org.ua/object.html?id=12875>
- <https://elib.nlu.org.ua/object.html?id=12879>
- <https://www.youtube.com/watch?v=CB5ir0Wsf-w&t=1980s>
- <https://www.youtube.com/watch?v=VNmuaFRg10A&t=93s>
- https://www.youtube.com/watch?v=h8ce_qkbO8w&t=54s
- <https://www.youtube.com/watch?v=E2l2rzDwM1k&t=652s>
- <https://www.youtube.com/watch?v=pbPHiK7eA10&t=370s>
- <https://www.youtube.com/watch?v=mImjSG0G8wk&t=231s>
- <https://repository.knuba.edu.ua/handle/987654321/9625>
- <http://archinform.knuba.edu.ua/article/view/229367>
- <https://repository.knuba.edu.ua/handle/987654321/2547>
- <https://repository.knuba.edu.ua/bitstream/handle/987654321/5512/10.pdf?sequence=1>
- <http://archinform.knuba.edu.ua/article/view/255181>
- <http://library.knuba.edu.ua/>

ЧАСТИНА 2

Мета та завдання освітньої компоненти

Метою дисципліни «Історія архітектури і містобудування» (частина 2) є ознайомлення студентів з досвідом архітектурної творчості (архітектурного мислення, світоглядної та естетичної доктрин) народів і культур IV ст.н.е. – XIX ст. н.е., вивченні найвидатніших пам'яток архітектури для отримання належного фахового світогляду і підготовки.

Завдання, що мають бути вирішені в процесі викладання дисципліни:

- Вивчення студентами періодизації історії світової архітектури, архітектурних стилів народів і культур V ст. – XX ст.;
- Ознайомити студентів з засадами тектонічного та композиційного мислення та архітектонічного строю кожного стилю: з ідеологічною, функціональною та естетичною програмами архітектури, з принципами організації простору і засобами вирішення маси, домінуванням просторового чи пластичного начала, каркасної чи стінової системи, з панівними принципами динаміки чи статичності, симетрії чи асиметрії і т. ін., з декоративно-оздоблювальними та конструктивними знаковими стильовими формами;
- Вивчення студентами основних тенденцій розвитку (зародження, розквіт, згасання) кожного стилю, еволюції композиційного мислення в межах кожного стилю та взаємовпливів між різними культурами та різними стильовими епохами;
- Вивчення регіональних стильових різночитань в вирішенні архітектурних форм, вивчення персоналістичного доробку зодчих та доробку окремих шкіл, течій, напрямків в межах кожного стилю, періоду, регіону;
- Вивчення пам'яток архітектури кожного регіону та кожного етапу становлення певного стилю.

Компетентності, які має опанувати здобувач:

- ЗК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК02. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК06. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК07. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК08. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- СК01. Усвідомлення соціально-економічних і культурних аспектів архітектури та містобудування.
- СК03. Усвідомлення особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні, мистецтві та дизайні України та зарубіжних країн.

- СК06. Здатність до виконання технічних і художніх зображень для використання в архітектурно-містобудівному, архітектурно-дизайнерському і ландшафтному проектуванні.
- СК07. Усвідомлення основних законів і принципів архітектурно-містобудівної композиції, формування художнього образу і стилю в процесі проектування будівель і споруд, містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів.
- СК11. Здатність до ефективної роботи в колективі, а також до співпраці з клієнтами, постачальниками, іншими партнерами та громадськістю при розробленні, узгодженні і публічному обговоренні архітектурних проєктів.
- СК16. Усвідомлення загальних теоретичних, методичних і творчих засад архітектурного проектування.

Заплановані результати навчання: програмні результати по ОПП: ПР04, ПР05, ПР06, ПР13, ПР16, ПР19.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати:**

- основні культури і, відповідно, стадії розвитку архітектури середньовіччя в регіоні православної (Візантія, Вірменія, Грузія), католицької (Європа; стилі романський та готичний) та мусульманської (Ірак, Іран, Магриб, Іспанія, Середня Азія) культур, історичну послідовність та ареал поширення стилів цих культур, взаємовпливи та антагонізм між цими культурами (в сферах світогляду, ідеологій, соціального, державного, релігійного устроїв, естетичних вподобань, життєвого укладу та архітектурних традицій);
- Історію становлення, періодизацію та регіональні стильові модифікації європейської Новочасової архітектури: стилів Ренесанс, бароко, класицизм, історичних стилізацій;
- характерні для кожної з культур та стилів містобудівні, ансамблеві принципи, типи будинків і споруд, їх розпланувальні, конструктивно-тектонічні основи; знати емблематичні декоративно-оздоблювальні стильові елементи та форми;
- мати розуміння еволюції композиційного мислення в межах кожного стилю, основних функціональних, композиційних та художньо-образних засад архітектури кожної культури;
- знати найважливіші пам'ятки архітектури кожного етапу розвитку кожної з культур та стилів.

вміти:

- розкривати свої знання усно, письмово та графічно, вміти малювати схеми найвідоміших пам'яток архітектури, їх плани, фасади, розрізи;
- характеризувати особливості кожного стилю і наводити приклади;
- визначати поетапно весь процес розвитку архітектури середньовіччя та Нового часу.
- вміти творчо застосовувати знання щодо стильових композиційних рішень в сучасній практиці архітектури.

Дані щодо викладачів

Провідним викладачем другої частини курсу Історія українського та світового мистецтва є Горбик Олена Олександрівна.

Олена Горбик закінчила архітектурний факультет КНУБА 1997 р., навчалась в аспірантурі на кафедрі основ архітектури під керівництвом професорів В.В. Чепелика, В.І. Єжова. Дисертацію на звання кандидата архітектури захистила 2003 р. Нині лектор з 20 річним стажем викладання на потоці архітектурного факультету КНУБА дисциплін Історія

світової архітектури та Історія світового мистецтва, за цей час створила ряд навчальних програм, має постійно оновлювані колекції демонстраційних лекційних матеріалів. Особисто вивчала пам'ятки архітектури 26 країн, вивчала колекції образотворчого мистецтва понад 120 європейських музейних зібрань.

Має понад 70 опублікованих праць, з них понад 50 робіт наукового характеру і 15 навчально-методичних праць, автор монографій. Має індекс цитування (Гірша) **h-індекс 5**, має декілька публікацій в зарубіжних наукових виданнях, зареєстрованих у наукометричних базах (**Scopus**).

Зміст курсу. Тематика лекцій та практичних занять

Програма дисципліни

Змістовий модуль 1. Архітектура середньовіччя.

Лекція 1

Тема 1. Періодизація стилів світової архітектури IV - першої половини XIX ст.

Зміст: Вступ в дисципліну. Методичні настанови. Загальна періодизація історії світової архітектури IV - першої половини XIX ст. Історична періодизація європейських стилів. Загальний порівняльний огляд архітектурних стилів (історична діалектика зміни змістовності, образності та прийомів творення художньої форми в стилях архітектури).

Висновки: розвиток архітектури IV - першої половини XIX ст. слідує в руслі загально стильового розвитку культури, має часову вікову температурацію, є похідним від стилю життя та мислення певної культурної спільноти.

Лекція 2

Тема 2. Архітектура Візантії

Зміст. Архітектура Візантії як завершення розвитку античного римського стилю і перехід в середньовічні форми. Періодизація історії архітектури Візантії та стильові зміни за періодами. Новації в розпланувальних, конструктивних, композиційних, образних рішеннях. Стильові риси та деталі. Головні пам'ятки за періодами.

Висновки: спадок традицій візантійської архітектури (храмобудування) – будівельних навиків, конструкцій і планувань, композицій і символізму є актуальними в історичній та сучасній вітчизняній архітектурі.

Лекція 3

Тема 3. Архітектура ісламського світу

Зміст: Архітектура ісламського стилю як новий середньовічний стиль. Спадок регіональних архітектурних традицій та доктринальні новації вимог щодо форм і образів архітектури. Типологія, характерні стильові риси, типові розпланувальні, конструктивні рішення, композиційні рішення. Стильові деталі та форми: особливості вирішення куполів, проїомів, ордерних елементів, оформлення поверхонь підлоги, стін, стелі. Синтез мистецтв в архітектурі ісламу.

Висновки: в архітектурі середньовічного ісламського стилю були віднайдені оригінальні і новаторські творчі рішення в конструкціях та архітектурних деталях і декорі, творчо інтерпретував історичні та регіональні взірці розпланувальних систем та композицій. Стиль сполучав міжрегіональну єдність (номенклатури, типології, розпланувальних схем) та регіональні особливості архітектури (матеріали, конструкції, форми, декор та оздоблення).

Лекція 4

Тема 3. Архітектура ісламського світу (продовження)

Зміст: Періодизація та регіональні школи архітектури середньовічного ісламського стилю. Особливості архітектурних форм та найвидатніші пам'ятки архітектури Близького сходу (Аравія, Ірак, Сирія), Єгипту, Магрибу (Туніс, алжир, Мароко), Піреней (Іспанія, Португалія) та Сичілії, Ірану та Азербайджану, Середньої Азії (Узбекистан), Індії, Туреччини.

Висновки: стиль середньовічної архітектури ісламського світу – самобутній стиль, який почасти вплинув на становлення середньовічних стилів Європи та вплинув на регіональні школи сучасної архітектури ісламських країн.

Практичне заняття 1.

Зміст заняття Середньовічна архітектура Візантії та ісламу: їх відмінність від архітектури античної, відмінні і спільні риси між даними стилями. Характерні стильові риси, форми, за якими можна атрибутувати архітектуру Візантії та архітектуру середньовічного ісламу. Розвиток архітектури за періодами та регіонами. Найвидатніші пам'ятки та їх стильові особливості.

Семинарське заняття проводиться у вигляді загального обговорення вивчених лекційних тем та в формі опитування по зображеннях визначних творів архітектури вивченого періоду та ареалу. Від студентів вимагається загальна орієнтація в питанні та вміння робити самостійні висновки та припущення (формулювати думки та версії користуючись загальноприйнятою мистецькою термінологією) щодо взаємозв'язків, впливів та особливостей архітектури вивчених періодів та культур.

Лекція 5

Тема 4. Архітектура католицької Європи (стилі романіка та готика)

Зміст: Географія та періодизація історії середньовічної Європи: становлення самобутніх стилів архітектури. Роль церкви в відродженні монументальної архітектури, апробація стильових рішень в сакральній архітектурі. Роль хрестових походів в обміні архітектурними ідеями та досягненнями. Орденські типи храмів, структура монастиря, принципи розпланування храмів та зміни функціонального сценарію, розпланування і об'ємно-просторової композиції та образності від античних базилік до базилік романіки, від них - до готики. Конструкції романського та готичного стилю. Стильові риси та характерні деталі і декор даних стилів. Романіка як стиль монастирів та замків, готика – як стиль самоуправних городян. Архітектура житла, становлення фортечних маєтків, їх трансформація протягом середньовіччя в презентативні резиденції та міські палаці. Традиційне фахверкове будівництво. Суспільна міська архітектура.

Висновки: архітектура середньовічної Європи є новаторською стосовно античної та оригінальною і прогресивною в середньовічному контексті. Становлення склепінчастої просторової архітектури, формування світської громадської типології архітектури, розвиток художньої майстерності, творча креативність та синтез мистецтв стилів романіки та готики є важливим, навіть визначальним внеском в становлення актуальної гуманістичної світової архітектури.

Лекція 6

Тема 5. Архітектура католицької Європи (продовження)

Зміст: Регіональні школи та пам'ятки європейської середньовічної архітектури. Архітектура Франції та Бельгії, Німеччини, Англії, Італії, Іспанії, Португалії, Чехії, Польщі, Скандинавії. Особливості місцевих факторів архітектурного формоутворення: клімат, політична та економічна, соціальна та культурна ситуація, наявні будівельні матеріали та традиційні будівельні технології, зв'язки з іншими культурами та

архітектурними школами, спадок народної та античної доби в архітектурі, естетичні пріоритети, ідеологічність та образність архітектури в перелічених регіонах. Течії платереско і мануеліно.

Висновки: Закладені в середньовіччя містобудівні принципи та створені в період готики ансамблі, величні собори та ратуші є досі функціонуючими за призначенням актуальні об'єкти сучасності. Оригінальність конструкцій, художньої естетики та гуманістична спрямованість суспільної міської архітектури пізнього середньовіччя є натхненням та основою розвитку творчого архітектурного процесу і нині.

Практичне заняття 2.

Зміст заняття Архітектура середньовічної католицької Європи: стилі романіка та готика. Відмінність та спадковість щодо античності, відмінність та оригінальність стильових форм архітектури стосовно архітектури Візантії та середньовічного ісламу. Відмінна змістовність та образність, ідеологічного та функціонально-типологічного завдань архітектури романіки та готики, відмінності застосовуваних матеріалів, новації конструктивних рішень. Прикладах пам'яток архітектури, аналіз розпланування, об'ємно-просторового вирішення, характеру деталей та декору. Типологія, конструктивні та розпланувальні, стилевизначні форми європейської середньовічної архітектури. Типи храмів та їх стильовий розвиток. Трансформація замку в палаццо. Основні регіональні архітектурні стильної школи романіки та готики, найвидатніші пам'ятки цих стилів.

Семінарське заняття проводиться у вигляді загального обговорення вивчених лекційних тем та в формі опитування по зображеннях визначних творів архітектури вивченого періоду та ареалу. Від студентів вимагається загальна орієнтація в питанні та вміння робити самостійні висновки та припущення (формулювати думки та версії користуючись загальноприйнятою мистецькою термінологією) щодо взаємозв'язків, впливів та особливостей архітектури вивчених періодів та культур.

Змістовний модуль 2. Архітектура XV-XIX ст. (Нового часу).

Лекція 7

Тема 1. Архітектура стилю Ренесанс

Зміст: Регіональність стилю італійського Ренесансу, особливості політичної, суспільної, культурної ситуації Італії. Роль Ренесансу як зв'язкової ланки культур античності і нової європейської, зв'язку їх архітектурної стилістики. Ренесанс як стиль елітарної та гуманістичної архітектури. Відродження та інтерпретація ордерної системи, ордерні композиції в архітектурі Відродження. Стильові риси, атрибутивні форми архітектури Ренесансу. Житлова архітектура: становлення презентативного палаццо та вілли. Сакральна архітектура: базиліка, хрестово-купольний храм, ротонда. Суспільна архітектура: міська площа, ратуша та галереї, бібліотеки.

Висновки: досвід античної архітектури є основоположним для майбутнього розвитку архітектури Відродження, відтак архітектура Ренесансу втілює ідеали гуманістично орієнтованого суспільства, розвиває світську демократичну типологію та художню образність архітектури, знаходить засоби гармонізації ландшафту і архітектури, людини і соціуму.

Лекція 8

Тема 1. Архітектура стилю Ренесанс (продовження)

Зміст. Архітектура раннього, Високого та пізнього Відродження. Зміни стильового ідеалу та форм архітектури італійського Ренесансу за періодами. Роль персонального творчого доробку архітектора в становленні стильових смаків, персоналізація стилю. Архітектор

Відродження як ерудит, гуманіст, науковець-експериментатор, художник. Основні школи архітектури раннього, Високого, пізнього Відродження. Архітектурні видання (трактати). Найвидатніші персоналії архітекторів та найвідоміші пам'ятки. Архітектура маньєризму. Відродження за межами Італії.

Висновки: досвід архітектури Відродження став основоположним для розвитку світової архітектури наступних історичних стилів (в типології, будівельних прийомах та конструктивних експериментах, в розпланувальних композиціях, естетиці та художній образності). Утвердження персоналізації творчості, визнання ролі архітектури та архітектора в суспільному житті стали основоположними на майбутні сторіччя, а перетворення середньовічних традицій кулуарного знання в публічність архітектурної професії (друк трактатів про архітектуру) сприяли становленню єдності стилів світової архітектури та становленню професійної освіти.

Практичне заняття 3.

Зміст заняття Передбачено розгляд особливостей тектонічного, композиційного мислення стилю Відродження, визначення архітектурних стильових форм, що стали знаковими в ному. Гуманістична спрямованість Ренесансної (неоантичної) архітектури. Емблематика ренесансної архітектури: ордерна система та композиція, тектоніка стінова та каркасна, стильові форми та деталі. Типологія суспільної світської архітектури. Форми храмів (базиліка, хрестово-купольний храм, ротонда). Розпланування та об'ємно-просторова композиція палацо та віл. Ансамблі та громадська архітектура. Відмінностях між періодами раннього високого, пізнього Ренесансу. Основні пам'ятки.

Лекція 9

Тема 2. Архітектура стилю бароко

Зміст: Зміни стильового ідеалу та форм архітектури від Ренесансу і маньєризму до бароко. Стилевизначні форми архітектури, розпланувальні та конструктивні особливості архітектури стилю бароко. Італійське бароко: періодизація, основні школи та найвидатніші персоналії, стильові риси архітектури італійського бароко. Особливості житлової та суспільної архітектури, сакральної архітектури. Основні пам'ятки.

Висновки: Архітектура бароко є надзвичайно важливим етапом професійного становлення, вона стала новаторською в плані типології, будівельних навиків та конструктивних систем, розпланувальних композицій та художньої образності, персоналізації творчості.

Лекція 10

Тема 2. Архітектура стилю бароко (продовження)

Зміст: Бароко Німеччини, Австрії, Іспанії, Португалії, Франції, Фландрії, Східної Європи, Америки: особливості регіональних шкіл архітектури (синтез середньовічних регіональних та італійських (неоантичних ренесансних та барокових) здобутків), найвидатніші пам'ятки, провідні персоналії-архітектори. Течія рокайль. Парки та парково-палацові резиденції, особливості оформлення інтер'єрів.

Висновки: різноманіття форм архітектури бароко стало взірцем творчого професійного експерименту, єдність стилю та регіональні різночитання дали можливість інтегрувати усі країни світу в парадигму європейської архітектури, підключити всі світові регіони до розуміння архітектури як синтезу функції, конструкції, естетики на основі досягнень античності, Ренесансу та, власне, бароко.

Лекція 11

Тема 3. Архітектура стилів класицизм, ампір, історичних стилізацій.

Зміст: Особливості перехідної Європейської епохи, які спричинили зміни в архітектурі. Новації типології, розпланувань та конструкцій. Відродження історичних форм архітектури як ідеологічна програма, відмінності її наголосів і пріоритетів в стилях класицизм, ампір, історичних стилізацій. Історизм як особливість мислення та творчого методу. Періодизація, регіональні школи (Франція, Великобританія, Німеччина, США), найвидатніші архітектори стилів класицизм, ампір, історичних стилізацій. Підсумок стильового розвитку історичної світової архітектури, єдність і послідовність становлення архітектури від первісної доби, до Давнього світу і античності, середньовіччя та Нового часу.

Висновки: архітектура розглянутих стилів класицизм, ампір, історичних стилізацій є завершальною стадією і професійною рефлексією (ретроспекцією) форм попередніх тисячолітніх епох і їх архітектурних досягнень. В межах стилізацій історичних форм відбулось народження новаторських ідей, характерних для модерної архітектури ХХ сторіччя. Історія світової історичної архітектури (Давнього світу і античності, середньовіччя та Нового часу) є єдиною лінією становлення, складовою та базисом професійного сучасного процесу творення архітектури. Пам'ятки історичної архітектури є досі функціональними та актуальними для сучасної культури та архітектури.

Практичне заняття 4.

Зміст заняття Архітектура стилів бароко, класицизм, ампір, історичних стилізацій. Відмінності архітектури цих стилів. Стильові риси архітектури, характерні, атрибутивні форми даних стилів. Новації інженерної думки, конструктивного досвіду, нових типів будівель. Особливості регіональних шкіл. Найвидатніші пам'ятки та персоналії-архітектори. Презентація та рецензування ескіз-проектів стилізацій студентами.

Індивідуальне завдання (тематика та зміст індивідуальних завдань, вимоги до виконання та оформлення)

Індивідуальні роботи (ІДЗ) виконуються студентами в формі графічної роботи (Розрахунково-графічної роботи) з метою глибокого ознайомлення з архітектурою середньовіччя і Нового часу. Індивідуальні завдання виконуються згідно рекомендацій даних на аудиторних заняттях та наведених в окремих розділах авторських Методичних вказівок та в Переліку індивідуальних завдань.

Робота складається з двох частин:

- створення та презентація (захист) творчого ескіз-проекту на тему історичної стилізації інтер'єру суспільного приміщення (створення середовища в певному історичному стилі), де стилізація виконана за пам'ятками-взірцями з переліку рекомендованих тут (стор. 30-48);
- експромт-рецензування ескіз-проекту колег під час аудиторної презентації (захисту) робіт.

Перше завдання передбачає поглиблене опрацювання *одного* певного стилю серед тих, що вивчаються в даному розділі історії архітектури, вивчення окремих регіональних шкіл архітектури, періодів її розвитку через опрацювання рекомендованих пам'яток, самостійний аналітичний і творчий відбір характерних деталей і їх практичне застосування при формуванні архітектурного середовища.

Друге завдання передбачає наскрізне і цілісне опрацювання всіх стилів, що вивчаються в даному розділі історії архітектури. Відповідно, передбачене експромт-опитування, в якому випадково обраний серед студентів рецензент має підтримати захист ескіз-проекту свого колеги, атрибутувавши стиль та вказавши характерні деталі і елементи, які автор застосував, або які автор мав застосувати, але проігнорував, навести приклади пам'яток-взірців даного стилю, продемонструвати розуміння того, що дозволяє саме ці приклади виділяти як найбільш характерні стильові взірці. В ролі рецензента має виступити по чергово кожен із студентів, згідно випадкового жеребкування в межах навчальної групи. Таким чином, кожен студент має вивчити і опрацювати всі стилі, які означені для вивчення.

Теми індивідуальних завдань (графічно-аналітичної роботи) обираються студентами самостійно з переліку вивчених тем та стилів. Перелік пам'яток архітектури, які рекомендовані до вивчення і є **ОБОВ'ЯЗКОВИМИ** для обрання за взірці для створення ескіз-проекту на тему історичної стилізації інтер'єру суспільного приміщення (створення середовища в певному історичному стилі) та для підготовки до експромт-рецензування ескіз-проекту колег наводиться в Методичних вказівках.

Методи контролю та оцінювання знань: шкала оцінювання знань, вмінь та навичок здобувача (роз'яснення усіх аспектів організації освітнього процесу щодо засвоєння освітньої компоненти)

Усний контроль (опитування, дискусії, бесіди), обов'язкові тематичні індивідуальні опитування по атрибуції пам'яток архітектури за візуальним рядом, перевірка та співбесіда з ІДЗ (аналітичної розрахунково-графічної роботи РГР).

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятись на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Контроль знань студентів здійснюється під час проведення поточного, модульного та підсумкового (екзаменаційного) контролів.

Основні форми участі Здобувачів у навчальному процесі, що підлягають **поточному контролю**: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; завдання (ІДЗ, РГР), оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Здобувачами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості вміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Здобувачу за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та практичних занять, форма його проведення це:

- одноразова перевірка конспектів лекцій (забезпечує контроль старанності студентів під час лекційних занять),
- рейтингова оцінка за результатами відповідей студентів під час практичних семінарських занять (забезпечує контроль знань студентів з тем змістовних модулів),
- оцінка графічно-аналітичної роботи (РГР виконаної як ІДЗ), її захисту та рецензування студентом РГР свого колеги.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Модульний контроль проводиться наприкінці кожного змістового модулю за рахунок аудиторних занять і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формує цей модуль. Модульний контроль реалізується шляхом узагальнення результатів поточного контролю.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА МОДУЛЯМИ

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю екзамен

Поточне оцінювання		Підсумковий контроль (екзамен)	Сума балів
Змістовні модулі			
1	2		
0 - 30	0 - 30	0 - 40	0-100

Індивідуальне завдання має форму аналітично-графічної роботи (РГР), яка складається з двох частин (створення та презентація (захист) творчого ескіз-проекту на тему історичної стилізації інтер'єру суспільного приміщення та експромт-рецензування ескіз-проекту колег під час аудиторної презентації (захисту) робіт) і підлягає захисту Здобувачом на заняттях, які призначаються додатково.

Умови та вимоги щодо оцінювання індивідуального завдання аналітично-графічної роботи (РГР):

- оцінка здійснюється відповідно вимогам наведеним в методичних вказівках, оголошених на лекціях, висвітлених в робочій програмі дисципліни.
- найпершою вимогою щодо першої частини роботи є створення студентом авторського ескіз-проекту та його відповідності стильовим формам обраної теми. При цьому робота (ескіз-проект стилізації) має бути виконаний у відповідності до вимог, оголошених на лекції та викладених в методичних рекомендаціях: перелік проектних зображень та написів, масштаб креслень, компоновка аркушу, графічна подача – все є регламентованим і викладеним як вимоги в Методичних вказівках, а отже потребує чіткого дотримання. Теми ескіз-проект стилізації обираються студентами самостійно з переліку вивчених тем та стилів. Перелік пам'яток архітектури, які рекомендовані до вивчення і є обов'язковими для обрання за взірці для створення ескіз-проекту на тему історичної стилізації інтер'єру суспільного приміщення (створення середовища в певному історичному стилі) наводиться в Методичних вказівках. На основі опрацювання рекомендованих навчальних та наукових академічних літературних джерел студент має створити власний творчий продукт, скласти власні судження з теми та питань обраної для проекту теми. В разі цитування елементів і деталей певного стилю необхідним є посилання на об'єкт та джерело, звідки запозичені дані матеріали. Від студентів вимагається мати вичерпні знання щодо стилю (школи, періоду) архітектури, якій присвячено проект, загальні данні щодо епохи, стилю, особливості архітектурного рішення (типових та новаторських рис в розплануванні, конструкціях, композиції, деталюванні, образності) та демонструвати ці знання через проектні рішення у своєму ескіз-проекті, вміти формулювати самостійні аргументовані висновки щодо суті даного стилю та його ролі в історії архітектури. Робота (проект) має бути виконана на належному графічному рівні. Створена проектна стилізація має чітко відображати і презентувати стильові риси обраної теми, стиль має бути легко впізнаваним як викладачем так і колегами-студентами при рецензуванні.
- оцінка експромт-рецензування ескіз-проекту колег: від студентів вимагається вміння атрибутувати вивчені стилі в архітектурі та аргументувати своє судження через вказання на притаманних певному архітектурному об'єкту характерних стильових рис, загальна орієнтація в питанні та вміння робити самостійні висновки та припущення (формулювати думки та версії користуючись загальноприйнятою мистецькою термінологією) щодо взаємозв'язків, впливів та особливостей архітектури вивчених періодів та культур. За ескіз-проектом колеги студенту необхідно атрибутувати (визначити) стиль, період (сторіччя) та регіональну школу, відзначити характерні стильові риси певної пам'ятки архітектури. Перелік пам'яток архітектури, які рекомендовані до вивчення і є обов'язковими для підготовки до експромт-рецензування ескіз-проекту колег наводиться в Методичних вказівках.

Матеріали індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку залікової сесії. Викладач має право вимагати від Здобувача доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Шкала оцінювання індивідуальної роботи ІДЗ (РГР)

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	15	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	13	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
добре	11	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	8	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	5	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Підсумковий контроль здійснюється в ході екзамену, він враховує результати поточного і модульного контролів і може бути зарахований на основі їх узагальнення (т.зв. «автомат»), а в разі недостатнього результату – здійснений шляхом складання екзамену. Результати відповідей на екзамені додаються до результатів поточного і модульного контролів і складають єдиний сумарний бал з підсумкового контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ Розподіл балів для дисципліни з формою контролю екзамен

Поточне оцінювання				Підсумковий контроль (екзамен)	Сума балів
Аудиторна робота		Самостійна індивідуальна робота ІДЗ			
ЛЕКЦІЇ (одноразова перевірка конспектів)	ПРАКТИКИ - СЕМІНАРИ (рейтингова система за відповіді)	РГР		0-40	100
		Реферат	Альбом замальовок		
0-10	0-40	0-20	0-30	0-40	100

Оцінка з підсумкового контролю (екзамен) проставляється за результатами оцінок вищеназваних видів робіт (лекції, семінари, індивідуальна розрахунково-графічна робота), тобто за узагальненням результатів поточного і модульного контролів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю

До екзамену допускаються лише студенти, які не мають заборгованості з предмету, отримали бали за індивідуальну графічно-аналітичну роботу (РГР).

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен продемонструвати свої знання на перезаліку, що проводиться під час сесії у вигляді усного опитування по картках із зображеннями творів мистецтва. У разі невідповідності знань на перезаліку, студент має доопрацювати матеріал і спробувати здати ще раз на початку наступного семестру. У разі повторної невідповідності знань, студент направляється на повторний курс.

Здобувач, який не відвідував занять та не виконав вимог робочої програми по змістових модулях (на момент початку сесії має менш ніж 35 балів), не допускається до складання підсумкового контролю і залишається на повторний курс.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни: список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуальних завдань

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

12. Горбик О.О. «Історія світової середньовічної архітектури. Частина 1. Християнське храмування пізньоримської імперії (I-V ст.). Архітектура Візантії (V- XV ст.). Архітектура Кавказу (Грузії та Вірменії IV-XIV ст.)»: навчальний посібник. - К.: «Фенікс», 2015. – 224 с.

- 13.Чепелик В.В. Зодчі середньовіччя і Нового часу (VI-XIX ст.) – К.: КНУБА, 1991. – 123 с.
- 14.Горбик Олена. Всесвітня історія архітектури в тезах і зображеннях (пам'ятниковознавчий довідник). – К.: Фенікс, 2017. - Ч. 1. Архітектура первісної доби та традиційна архітектура. Архітектура давнього світу. Архітектура античності та раннього християнства: наукове видання. Видання друге: доповнене – 2018. – 164 с., 117 іл. ISBN 978-966-136-422-5
- 15.*Архітектура*: Короткий словник-довідник / За загальною ред. А.П. Мардера – К.: Будівельник, 1995. – 282 с.
- 16.*Всеобщая история архитектуры*: Краткий курс: В 2 т. – М., 1958. – Т.2.
- 17.*Всеобщая история архитектуры*: В 12 т. – Т. 3. Архитектура Восточной Европы в средние века. – Л; М.: Стройиздат, 1964. - 686с.
- 18.*Всеобщая история архитектуры*: В 12 т. – М., 1969. – Т. 8
- 19.*Всеобщая история архитектуры*: В 12 т. – Т. 4.
- 20.*Всеобщая история архитектуры*: В 12 т. – Т. 5. Архитектура Западной Европы XV-XVI вв. Эпоха Возрождения.– М.: Стройиздат, 1967. - 656с.
- 21.*Всеобщая история архитектуры*: В 12 т. – Т. 6-7.– М.: Стройиздат, 1967. - 656с.
- 22.*Всеобщая история архитектуры*: В 12 т. – Т. 10-11.– М.: Стройиздат, 1967. - 656с.

Допоміжна

1. *Thomas F. Mathews. The art of Byzantium. L. 1998.*
2. *Логвин Н. Хрестово-банні храми стародавнього Києва в контексті середньовічної східнохристиянської архітектури // Архітектурна спадщина України: вип 2. – К, 1995. – С. 33-51.*
3. *Асеев Ю.С. Шедеври світової архітектури. – К., 1982. – 87 с.*
4. *Бунин А.В., Саваренская Т.Ф. История градостроительного искусства: В 2 т. – М.: Стройиздат, 1979. – Т.2. – 495 с.*
5. *В. В. Вейдле. Умирание искусства. Размышления о судьбе литературного и художественного творчества. СПб. "АХИОМА". 1996. 334 стр*
6. *Арнхейм Р. Динамика архитектурных форм / пер. с англ. В. Глазычева. М.: Стройиздат, 1984 – 193 с.*
7. *Вишпер Б.Р. Борьба течений в итальянском искусстве XVI в.: К проблеме кризиса итальянского гуманизма. - М.: Изд-во АН СССР, 1956. – 371 с.*
8. *Арган Дж. История итальянского искусства: В 2 т. / Пер.с ит. – Т.2. – М.: Радуга, 1990. – 239 с.*
9. *Горбик О.О. Римське храмубудування доби Відродження і бароко та контекст католицької традиції / Сучасні проблеми архітектури і*

- містобудівництва: Зб. наук.-техн. пр. - Вип. 11-12. – К: КНУБА, 2003. – С. 44-54
10. Горбик О.О. Становлення католицького барокового провінційного храму: принцип діоцезальної та орденської специфіки // Українська академія мистецтва: Зб. наук. пр.– Вип. 7.– К., 2000. – С.175-181.
 11. Бринкман А. Пластика и пространство как проблема художественной формы/Пер. с нем. Вст. ст. И. Хвойника. – М.: Изд-во Всесоюзн. Акад. Архит., 1935. – 296 с.
 12. Вельфлин Г. Основные понятия истории искусств. Проблема эволюции стиля в новом искусстве. – С.-Пб.: Алтея, 1994. – 283 с.
 13. Вельфлин Г. Ренессанс и барокко. – С.-Пб.: Азбука-классика, 2004. – 287 с.
 14. Андреа Палладио, Четыре книги об архитектуре, М., Архитектура-С, 2006.
 15. Лихачев Д.С. Пoesия садов: К семантике садово-парковых стилей. Сад как текст. – Спб, 1991
 16. Свасьян К.А. Становление европейской науки. – Ереван: Изд-во АН Армении, 1990. – 378 с.
 17. Габричевский А.Г. К вопросу о строении художественного образа в архитектуре // Габричевский А.Г. Теория и история архитектуры: Избр. соч. / Под ред. А.А. Пучкова. – К.: Самватас, 1993. – 255 с.
 18. Гомбрих Э. История искусства / Пер.с англ. В. Крючкова. – М.: Изд-во АСТ, 1998 – 688 с.
 19. Дворжак М. История итальянского искусства эпохи Возрождения: В 2 т. –Т.2. – М., 1978. – 395 с.
 20. Брунов Н.И. История архитектуры Ренессанса и Барокко: Конспект лекций – Л., 1938. – 357 с.
 21. Вельфлин Г. Классическое искусство: Введение в изучение итальянского Возрождения / ер.снем. – С.-Пб., 1999. – 318 с.
 22. Кириченко Е. И. Архитектурные теории XIX века в России. — М.: Искусство, 1986. — 344 с.
 23. Шпенглер О. Закат Европы: очерки морфологии мировой истории. – М., 1991. – 391 с.

Конспекти лекцій:

- відеолекції з усіх тем курсу

Методичні роботи:

Підручники:

3. Горбик О.О. «Історія світової середньовічної архітектури. Частина 1. Християнське храмубудування пізньоримської імперії (I-V ст.). Архітектура Візантії (V- XV ст.). Архітектура Кавказу (Грузії та Вірменії IV-XIV ст.)»: навчальний посібник. - К.: «Фенікс», 2015. – 224 с.

ЧАСТИНА 3

Мета та завдання освітньої компоненти

Мета дисципліни:

Метою дисципліни «Історія архітектури і містобудування» (частина 3) є ознайомлення студентів з загальною картиною розвитку дерев'яної архітектури країн Європи та Азії, включаючи аспект змішування та взаємовпливів дерев'яної та мурованої архітектури.

Робоча програма містить витяг з робочого навчального плану, мету вивчення, компетентності, які має опанувати здобувач, програмні результати навчання, дані щодо викладача, зміст курсу, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмінь та навичок здобувача, роз'яснення усіх аспектів організації освітнього процесу, щодо засвоєння освітньої компоненти, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуальних завдань. Електронне навчально-методичне забезпечення дисципліни розміщено на Освітньому сайті КНУБА (<http://org2.knuba.edu.ua>). Також програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідування аудиторних занять.

Компетенції та програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст	Програмні результати
Інтегральна компетентність		
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері містобудування та архітектури, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, на основі застосування сучасних архітектурних теорій та методів, засобів суміжних наук.	ПР06. Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проєктних архітектурно-містобудівних рішень.
Загальні компетентності та програмні результати		
ЗК02	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПР05. Застосовувати основні теорії проєктування, реконструкції та реставрації архітектурно-містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів, сучасні методи і технології, міжнародний і вітчизняний досвід для розв'язання складних спеціалізованих задач архітектури та містобудування.
ЗК05	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних	

ЗК06	груп різного рівня (експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	ПР06. Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проєктних архітектурно-містобудівних рішень
ЗК07	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ПР02. Знати основні засади та принципи архітектурно-містобудівної діяльності.
ЗК10	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій	ПР11. Застосовувати художньо-композиційні засади в архітектурно-містобудівному проєктуванні.
Фахові компетентності та програмні результати		
СК01	Усвідомлення соціально-економічних і культурних аспектів архітектури та містобудування.	ПР13. Виявляти, аналізувати та оцінювати потреби і вимоги клієнтів і партнерів, знаходити ефективні спільні рішення щодо архітектурно-містобудівних проєктів.
СК03	Усвідомлення особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні, мистецтві та дизайні України та зарубіжних країн.	ПР11. Застосовувати художньо-композиційні засади в архітектурно-містобудівному проєктуванні
СК06	Здатність до виконання технічних і художніх зображень для використання в архітектурно-містобудівному, архітектурно-дизайнерському і ландшафтному проєктуванні.	ПР10. Застосовувати сучасні засоби і методи інженерної, художньої і комп'ютерної графіки, що використовуються в архітектурно-містобудівному проєктуванні.
СК16	Усвідомлення загальних теоретичних, методичних і творчих засад архітектурного проєктування.	ПР16. Розуміти соціально-економічні, екологічні, етичні й естетичні наслідки пропонуваніх рішень у сфері містобудування та архітектури.

Програма дисципліни

Змістовий модуль 1. Дерев'яна архітектура країн Європи

Лекція 1. Передумови формування, основні конструкції і принципи дерев'яної архітектури світу. Частина 1

Тема 1. Процеси історичного формування ареалів дерев'яної архітектури зрубної та стійково-балкової конструкції.

Тема 2. Первинні просторові композиції дерев'яної архітектури

Висновки.

Лекція 2. Передумови формування, основні конструкції і принципи дерев'яної архітектури світу. Частина 2

Тема 1. Види, функція та семантика народних ужиткових будівель

Тема 2. Історичні процеси їх сакралізації (набуття культової функції) дерев'яних будівель

Висновки.

Лекція 3. Дерев'яні храми Західної Європи: особливості просторової конструкції та композиції. Частина 1

Тема 1. Типологія дерев'яних храмів Європи: особливості просторової конструкції та композиції

Тема 2. Дерев'яні церкви Західної Європи: базилікальний тип та його варіації (Франція, Німеччина, Польща, Румунія, Словачія, Фінляндія, Швеція та ін.)

Висновки.

Лекція 4. Дерев'яні храми Західної Європи: особливості просторової конструкції та композиції. Частина 2

Тема 1. Дерев'яні церкви Західної Європи: ставовий тип та його походження (Норвегія, Англія).

Тема 2. Дерев'яні синагоги (Польща, Україна, Білорусія, Литва і Латвія)

Висновки.

Лекція 5. Дерев'яні храми Східної Європи: особливості просторової конструкції та композиції. Частина 1

Тема 1. Особливості дерев'яних церков Східної Європи (центрично-зрубний тип)

Тема 2. Архаїчна дерев'яна церква часів Київської Русі

Тема 3. Дерев'яні церкви Росії, Білорусії і Молдови: композиційні та конструктивно-просторові особливості, типологія будівель

Висновки

Лекція 6. Дерев'яні храми Східної Європи: особливості просторової конструкції та композиції. Частина 2

Тема 1. Дерев'яні церкви України: композиційні та конструктивно-просторові особливості, регіональні розбіжності, версії походження

Тема 2. Дерев'яні церкви Карпатського регіону: змішані типи (лемківський, бойківський, гуцульський, буковинський та ін.)

Висновки

Лекція 7. Взаємовпливи дерев'яного і мурованого будівництва Європи. Частина 1

Тема 1. Архетипові просторові моделі храмів світу та їх локалізація

Тема 2. Основні історичні шляхи взаємовпливів дерев'яної і мурованої архітектури, феномен формування нових стильових течій як результат запозичення мурованою архітектурою форм дерев'яної та навпаки

Тема 3. Запозичення та взаємовпливи мурованої і дерев'яної архітектури в країнах Кавказу

Лекція 8. Взаємовпливи дерев'яного і мурованого будівництва Європи. Частина 2

Тема 1. Запозичення та взаємовпливи мурованої і дерев'яної архітектури в Давній Русі (Новгород, Псков, Володимир та ін.)

Тема 2. Запозичення та взаємовпливи мурованої і дерев'яної архітектури в країнах Західної та Східної Європи (Франція, Німеччина, Румунська Буковина, Україна, Польща та ін.)

Висновки.

Змістовний модуль 2. Дерев'яна архітектура країн Азії

Лекція 9. Дерев'яна архітектура Китаю

Тема 1. Архітектура Китаю епох Чжоу – Сун

Тема 2. Архітектура Китаю епох Юань – Цин

Висновки

Лекція 10. Дерев'яна архітектура Японії

Тема 1. Архітектура Японії епох Кофун – Хейан

Тема 2. Архітектура Японії епох Камакура - Едо

Висновки

Лекція 11. Дерев'яна архітектура Південно-Східної Азії

Тема 1. Архітектура Таїланду

Тема 2. Архітектура В'єтнаму та Лаосу

Тема 3. Архітектура М'янми

Висновки

Лекція 12. Взаємовпливи дерев'яного і мурованого будівництва Азії

Тема 1. Запозичення та взаємовпливи мурованої і дерев'яної архітектури в Узбекистані, Ірані, Сирії та інших країнах Мусульманського світу, дерев'яно-муровані мечеті.

Тема 2. Запозичення та взаємовпливи мурованої і дерев'яної архітектури в країнах Південно-Східної Азії та Далекого Сходу

Висновки.

Змістовний модуль 3. Семінари

Практичне заняття 1.

Розгляд матеріалу першої частини курсу: дерев'яна архітектура країн Європи. Загальна розмова про основні типи конструкцій та композицій пам'яток дерев'яної архітектури Європи, доповіді студентів по різних типах пам'яток, обраних за принципом особистого уподобання. Тренування перед виконанням контрольного завдання, яке проходить у вигляді усного аналітичного обговорення можливих взаємовпливів, родинних зв'язків, попередників та нащадків різнотипних архітектурних явищ, що вивчалися.

Практичне заняття 2.

Розгляд матеріалу другої частини курсу: Дерев'яна архітектура країн Азії. Загальна розмова про основні типи конструкцій та композицій пам'яток дерев'яної архітектури Азії, доповіді студентів по різних типах пам'яток, обраних за принципом особистого уподобання. Тренування перед виконанням контрольного завдання, яке проходить у вигляді усного аналітичного обговорення можливих взаємовпливів, родинних зв'язків, попередників та нащадків різнотипних архітектурних явищ, що вивчалися.

Практичне заняття 3.

Виконання індивідуального контрольного аналітичного завдання та індивідуальна аналітика помилок, консультація по графічній роботі.

Практичне заняття 4.

Захисти графічних робіт.

Індивідуальне завдання

Індивідуальне графо-аналітичне завдання складається з індивідуального контрольного аналітичного завдання, яке виконується та перевіряється на семінарі та самостійної графічної роботи, виконаної на його основі.

Тематика робіт

Родинність форм і просторових конструкцій дерев'яної архітектури Європи, Кавказу, Близького та Далекого Сходу. Кожному студенту надається індивідуальна тема з зображенням будівлі, за яким проводиться індивідуальне контрольне експрес-завдання (на семінарі) та самостійна графо-аналітична робота на його основі.

Зміст індивідуального завдання

Тема індивідуальної роботи кожного студента базується на виконаному їм на семінарі контрольному аналітичному експрес-завданні, де пропонується самостійно атрибутувати випадковим чином вибрану архітектурну споруду з матеріалу пройденого курсу (за зображенням), додатково визначивши до неї родинні пам'ятки, попередників та нащадків (як конкретні пам'ятки, так і глобальні стилістичні течії). В графічній роботі пропонується доповнити, розширити та візуалізувати отриманий під час семінарського контрольного завдання результат. Розкриття теми має бути досягнуто за рахунок застосування графо-аналітичного апарату, тобто, графічних позначок на зображеннях архітектурних споруд, аналітичного розташування ілюстрацій в аркуші, їх поділень на роди, типи та ланки

© Горбик О.О. (ч.1, 2), Шевцова Г.В. (ч.3), Івашко Ю.В. (ч.4, 5), Ушаков Г.Н. (ч.4), Ладан Т.М. (ч.6), Бачинська Л.Г. (ч.7, 8), 2023

<https://www.knuba.edu.ua/faculties/arh/kafedri-arh/kafedra-oatap/>

наслідування чи взаємозв'язків, створення хронологічних таблиць, мап чи стрілок розповсюдження впливів та ін.

Вимоги до виконання та оформлення

Графо-аналітична робота виконується у ручній графіці (вільний стиль та матеріал) на аркуші формату А3.

Методи контролю та оцінювання знань

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (захист індивідуальної роботи, екзамен-тест або усний екзамен) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятися на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку Студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Студент, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі Студентів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи); та інші роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Студентами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Студента аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;

- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості вміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Студенту за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Індивідуальне завдання підлягає захисту Студентом на останньому практичному занятті.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах: графічна (малюнок від руки), об'ємна (макет). Текстова частина повинна мати обсяг від 3-5 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. Індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді дидактичного проєкту, у формі презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Індивідуальне завдання подається викладачу до початку залікової сесії, до консультації до екзамену. Викладач має право вимагати від Студента доопрацювання індивідуальної роботи, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Студентів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення залікової сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати задачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік

Поточне оцінювання					Екзамен	Сума балів
Змістові модулі			Індивідуальна графічно-аналітична робота			
1	2	3	Контрольне завдання	Графічна робота		
5	5	30	20	20	20	100

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	40	відмінне виконання (розкриття неординарної теми, демонстрація здатності до самостійного аналітичного мислення, цікаві приклади, вільне та оригінальне застосування графо-аналітичного апарату, гарна графіка, дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)
	35	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми з незначними недоробками, демонстрація здатності до самостійного аналітичного мислення, вільне застосування графо-аналітичного апарату, гарна графіка дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)
добре	30	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (неповне розкриття теми, обмежені аналітичні висновки, обмежене застосування графічного апарату, середня графіка, дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)
	25	виконання з певною кількістю помилок (неповне розкриття теми, обмежені аналітичні висновки, обмежене застосування графічного апарату, наявність в роботі зайвої текстової інформації, середня графіка, дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)
задовільно	20	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (мінімальне розкриття теми, слабкі аналітичні висновки, мінімальне застосування графічного апарату, наявність в роботі зайвої текстової інформації, графіка нижче середньої, дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання

0-34	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
------	----------	---

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 1 до 39 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен доопрацювати індивідуальне завдання і продемонструвати свої знання на переіспиті, що проводиться після сесії. У разі невідповідності знань, студент має доопрацювати матеріал і спробувати здати ще раз на початку наступного семестру. У разі повторної невідповідності знань, студент направляється на повторний курс.

Здобувач, який не відвідував занять та не виконав вимог робочої програми по змістових модулях (на момент початку сесії має 0 балів), не допускається до складання підсумкового контролю і залишається на повторний курс.

Студент має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Студентам до початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни

Підручники та навчальні посібники:

1. Галина Шевцова. Генеза української дерев'яної церкви: світовий контекст і унікальність. – Харків-Київ: Видавець Олександр Савчук, 2019. – 276 с.
2. Г. Шевцова. Історія японської архітектури і мистецтва. – К.: Грані-Т, 2011. – 232 с.
3. Раллев А. Б. История архитектуры развивающихся стран / Раллев А. Б. – К.: Вища Школа, 1986. – 248 с.

Конспекти лекцій: авторські презентації відео-лекцій

Методичні роботи:

1. Історія архітектури і містобудування: Історія світової архітектури (V ст. – сер. XIX ст.) Частина 3. Дерев'яна архітектура країн Європи та Азії: Методичні рекомендації до практичних занять/ уклад.: Г.В. Шевцова – К: КНУБА, 2023. 12 с.
2. Історія архітектури і містобудування: Історія світової архітектури (V ст. – сер. XIX ст.) Частина 3. Дерев'яна архітектура країн Європи та Азії: Методичні рекомендації до виконання індивідуального завдання / уклад.: Г.В. Шевцова – К: КНУБА, 2023. – 12 с.
- 3.

Додаткова література:

1. С.Б. Зиміна, Г.В. Шевцова. Конспект лекції «Архітектура Давньоруської держави періоду Київської Русі (X – XIV століття): Новгородське, Псковське, Володимиро-Суздальське князівство», К.: КНУБА, 2018.
2. Г. Шевцова. Дерев'яні церкви України. – К.: Грані-Т, 2007. – 376 с.
3. Buxton D. The wooden churches of Eastern Europe. An introductory survey. – London: Cambridge University press, 2008. – 406 p.
4. Shevtsova Galyna. Beam-pillar and blockhouse wooden construction systems in the world: the areas of domination and mixing zones // Traverse. Kyoto University Architectural Journal. – Traverse 18. – Kyoto University, 2017. – С. 93-108.

5. Шевцова Г.В. Критерії домінування і ареали розповсюдження зрубної і каркасної систем дерев'яного будівництва в світі // Архітектура: Вісник Львівського національного університету «Львівська політехніка». - № 816. – Львів, 2015. – С. 41-51. <https://vlp.com.ua/node/14274>
6. Шевцова Г., Пономаренко Г. Романтичні твори дерев'яного сакрального зодчества архітектора Олега Слешова: світові та національні ідеї формотворення// Архітектурний вісник КНУБА. – К.: КНУБА, 2019. - №20. – С. 73-106. <http://av.knuba.edu.ua/article/view/193402>

Інформаційні ресурси:

<https://savchook.com/books/taranushenko3d/>

<https://digitalunesco.pl/portfolio-item/>

https://myshtetl.org/synagogues/syn_galicia4.html?fbclid=IwAR1If raM zJ rrnR Cy4VGzsK sv HT3dcFcnKU76IBNZ9uWMW4hfsseGXQ

https://myshtetl.org/synagogues/syn_podol2.html?fbclid=IwAR2DkSy1Y6O-xAJxbsPH1G2zv6QafQExXgsEjsyMnMATZmPpSaaFKcdEwak

https://myshtetl.org/synagogues/syn_galicia2.html?fbclid=IwAR2XWMtEDRTHyJEeDtbz4-RI7vzaXNSHQFWgJ18VHoSq6SuymX7NhF V2Sc

<http://library.knuba.edu.ua/>

ЧАСТИНА 4

Мета та завдання освітньої компоненти

Мета дисципліни:

Метою дисципліни «Історія архітектури і містобудування» (частина 4) є оволодіння студентами знаннями з історії сучасної світової архітектури 1850-х років – до початку ХХІ ст. і процесу її формування в загальноєвропейському історико-культурному аспекті з метою виховання у них культурного світогляду, щоб вони могли використовувати свої знання у сучасному архітектурному проектуванні, необхідного фахового рівня.

Компетенції та програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст	Програмні результати
Інтегральна компетентність		
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері містобудування та архітектури, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, на основі застосування сучасних архітектурних теорій та методів, засобів суміжних наук.	ПР06. Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проєктних архітектурно-містобудівних рішень.
Загальні компетентності та програмні результати		
ЗК02	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПР05. Застосовувати основні теорії проектування, реконструкції та реставрації архітектурно-містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів, сучасні методи і технології, міжнародний і вітчизняний досвід для розв'язання складних спеціалізованих задач архітектури та містобудування.
ЗК05	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).	ПР06. Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проєктних архітектурно-містобудівних рішень
ЗК06	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	
ЗК07	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ПР02. Знати основні засади та принципи архітектурно-містобудівної діяльності.

ЗК10	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій	ПР11. Застосовувати художньо-композиційні засади в архітектурно-містобудівному проектуванні.
		Знати основні стадії формування світової історії і її архітектури, типи будинків і споруд, які утворились на кожному історичному етапі, конструктивно-тектонічні особливості пам'яток архітектури, композиційні і художньо-образні прояви архітектури, стильові характеристики архітектури і їх специфічні особливості і тенденції розвитку архітектури, найважливіші пам'ятки архітектури на кожному етапі формування, творчість видатних майстрів архітектури, їх внесок в загальний процес розвитку архітектури, творчі об'єднання, які сприяли формуванню національної архітектури
Фахові компетентності та програмні результати		
СК01	Усвідомлення соціально-економічних і культурних аспектів архітектури та містобудування.	ПР13. Виявляти, аналізувати та оцінювати потреби і вимоги клієнтів і партнерів, знаходити ефективні спільні рішення щодо архітектурно-містобудівних проєктів.
СК03	Усвідомлення особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні, мистецтві та дизайні України та зарубіжних країн.	ПР11. Застосовувати художньо-композиційні засади в архітектурно-містобудівному проектуванні
СК06	Здатність до виконання технічних і художніх зображень для використання в архітектурно-містобудівному, архітектурно-дизайнерському і ландшафтному проектуванні.	ПР10. Застосовувати сучасні засоби і методи інженерної, художньої і комп'ютерної графіки, що використовуються в архітектурно-містобудівному проектуванні.
СК16	Усвідомлення загальних теоретичних, методичних і творчих засад архітектурного проектування.	ПР16. Розуміти соціально-економічні, екологічні, етичні й естетичні наслідки пропонуваніх рішень у сфері містобудування та архітектури.
		Вміти розкривати свої знання усно, письмово та графічно, вміти малювати схеми найвідоміших пам'яток архітектури, їх плани, фасади, розрізи,

		характеризувати особливості кожного стилю і наводити приклади, визначати поетапно весь процес розвитку сучасної світової архітектури II половини XIX-початку XXI ст.
--	--	--

Програма дисципліни

Змістовний модуль 1. Світова архітектура другої половини XIX ст. - сер. 80-х рр. XX ст.

Лекція 1. Раціоналізм в архітектурі XIX ст.

Тема 1. Раціоналізм XIX ст. в архітектурі Англії.

Тема 2. Раціоналізм XIX ст. в архітектурі Франції та Італії.

Тема 3. Раціоналізм XIX ст. в архітектурі США.

Висновки.

Лекція 2. Модерн в архітектурі Німеччини, Австро-Угорщини, Франції, Англії, Бельгії, Голландії, Італії, Іспанії

Тема 1. Модерн в архітектурі Німеччини та Австро-Угорщини.

Тема 2. Модерн в архітектурі Франції, Бельгії та Голландії.

Тема 3. Модерн в архітектурі Італії та Іспанії.

Висновки.

Лекція 3. Раціоналізм в архітектурі поч. XX ст., перехід від раціоналізму поч. XX ст. до експресіонізму (1900-1925)

Тема 1. Раціоналізм в архітектурі поч. XX ст.

Тема 2. Перехід від раціоналізму поч. XX ст. до експресіонізму (1900 - 1925).

Висновки.

Лекція 4. Функціоналізм в європейській архітектурі 1920-30-х рр. та традиціоналізм і неокласицизм в архітектурі 1910-1940-х рр.

Тема 1. Функціоналізм в європейській архітектурі 1920-30-х рр.

Тема 2. Традиціоналізм і неокласицизм в архітектурі 1910-1940-х рр.

Висновки.

Лекція 5. Авангардна архітектура США, «органічна архітектура» Райта та висотні будинки-хмарочоси.

Тема 1. Авангардна архітектура США.

Тема 2. «Органічна архітектура» Райта

Тема 3. Висотні будинки-хмарочоси.

Висновки.

Лекція 6. Перехід від неофункціоналізму до необруталізму і структуралізму (1950-1965 роки).

Тема 1. Неофункціоналізм у другій половині XX ст.

Тема 2. Необруталізм у другій половині XX ст.

© Горбик О.О. (ч.1, 2), Шевцова Г.В. (ч.3), Івашко Ю.В. (ч.4, 5), Ушаков Г.Н. (ч.4), Ладан Т.М. (ч.6), Бачинська Л.Г. (ч.7, 8), 2023

<https://www.knuba.edu.ua/faculties/arh/kafedri-arh/kafedra-oatap/>

Тема 3. Структуралізм у другій половині ХХ ст.
Висновки.

Тема 4. Неоекспресіонізм в архітектурі 1955-1970-х років та архітектура 1980-х років.

Тема 4.1. Неоекспресіонізм в архітектурі 1955-1970-х років.

Тема 4.2. Архітектура поч. 1980-х років.

Висновки.

Змістовний модуль 2. Історія світової архітектури (сер. 80-х рр. ХХ ст. – поч. ХХІ ст.)

Лекція 7. Формування напрямів в архітектурі кінця ХХ – початку ХХІ століття.

Тема 1. Закономірності розвитку світової архітектури ХХ та ХХІ ст.

Тема 2. Формування напрямів в архітектурі кінця ХХ – початку ХХІ століття.

Висновки.

Лекція 8. Архітектура постмодернізму.

Тема 1. Постмодернізм в США.

Тема 2. Постмодернізм у Західній Європі.

Висновки.

Лекція 9. Хай-тек: характерні риси, приклади. Вплив новітніх конструктивних можливостей на світову архітектуру.

Тема 1. Передумови та ранні експериментальні форми архітектури хай-теку.

Тема 2. Розвиток архітектури хай-теку.

Висновки.

Лекція 10. Деконструктивізм: методичні підходи на основі творчості провідних майстрів.

Тема 1. Концепції та особливості естетики архітектури деконструктивізму.

Тема 2. Розвиток архітектури деконструктивізму.

Висновки.

Лекція 11. Біоморфізм: передумови формування, характерні риси, приклади.

Тема 1. Концепції та особливості естетики біоморфізму в архітектурі.

Тема 2. Напрямки та приклади розвитку біоморфізму в архітектурі.

Висновки.

Лекція 12. Кібернетизм. Вплив новітніх комп'ютерних технологій на світову архітектуру початку ХХІ століття.

Тема 1. Кібернетичні засоби в архітектурі. Особливості медіа-фасадів та медіа-зон.

Тема 2. Приклади концепцій та прийомів кібернетизму в архітектурі.

Висновки.

Лекція 13. Екологізм в сучасній архітектурі: методичні підходи.

Тема 1. Еко-архітектурний об'єкт у природному середовищі.

Тема 2. Концепції зеленого даху та зеленого фасаду.

Тема 3. Концепція внутрішньої та ізольованої екосистеми.

Тема 4. Концепції екополісів.

Висновки.

Змістовний модуль 3. Семінар до періоду: сер. ХІХ ст. – 80-ті рр. ХХ ст.

Практичне заняття 1.

Студенти аналізують течії в архітектурі середини ХІХ ст. – поч. 80-х рр. ХХ ст.: раціоналізм, модерн, експресіонізм, функціоналізм, традиціоналізм, неокласицизм, авангардна архітектура, «органічна архітектура», неофункціоналізм, необруталізм, структуралізм, неоекспресіонізм та інші.

Змістовний модуль 4. Семінари до періоду: 80-ті рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.

Практичне заняття 2.

Розглядаються видатні архітектурні об'єкти, що є зразками таких напрямів сучасної світової архітектури:

- Постмодернізм.
- Хай-тек.
- Деконструктивізм.
- Біоморфізм.
- Кібернетизм.
- Екологізм.

Практичне заняття 3.

Проводиться тренінг з методики структурування знань та запам'ятовування цілісних інформаційних образів на прикладі вивчення видатних творів сучасної світової архітектури.

Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання виконується в межах годин самостійної роботи студента під час підготовки до екзамену.

Тематика робіт

Кожному студенту надається індивідуальна тема з назвою видатної будівлі чи прізвищем майстра архітектури відповідно до періоду: середина ХІХ століття – початок ХХІ століття.

Зміст індивідуального завдання

Виконується індивідуальна графічна робота з описом із вивчення пам'ятки архітектури або творчості видатного архітектора на форматі А2 в вільній техніці ручної графіки. Виконуються зображення екстер'єру та, за потреби, інтер'єру будівлі, схема плану, за потреби також схема розрізу. Про обрані об'єкти наводиться основна фактична інформація та аналітичний опис, який обґрунтовує належність об'єкту до певного архітектурного напрямку, стилю, течії, школи. Про

© Горбик О.О. (ч.1, 2), Шевцова Г.В. (ч.3), Івашко Ю.В. (ч.4, 5), Ушаков Г.Н. (ч.4), Ладан Т.М. (ч.6), Бачинська Л.Г. (ч.7, 8), 2023

<https://www.knuba.edu.ua/faculties/arh/kafedri-arh/kafedra-oatap/>

творчість видатного архітектора у аналітичному описі слід узагальнити характерні методичні особливості творчості, хронологічні етапи.

Орієнтовний перелік властивостей архітектурного об'єкта для застосування при аналізі:

- що виявляє архітектурний образ;
- композиція, геометрія форм;
- відношення до історичних архітектурних форм і стилів;
- відношення до традиційної регіональної архітектури;
- відношення до функціональних процесів;
- конструкції, матеріали, інженерні системи, технології.
- відношення до контексту забудови;
- відношення до природного ландшафту;
- відношення до соціальних проблем;
- відношення до екологічних проблем;
- засоби формоутворення, методи проектування.

Вимоги до виконання та оформлення

Формат: А2. Техніка: вільна графічна техніка, виконується вручну; рекомендується змішана графіка в стилістиці сучасного урбан-скетчингу, де поєднуються такі матеріали, як: графітний олівець, кольорові олівці, лайнери, маркери.

Методи контролю та оцінювання знань

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (захист індивідуальної роботи, екзамен-тест або усний екзамен) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятися на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку Студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Студент, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі Студентів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи); та інші роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Студентами у тій чи іншій формі, наведеній вище. **Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.**

При оцінюванні рівня знань Студента аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості умінь поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Студенту за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Індивідуальне завдання підлягає захисту Студентом на останньому практичному занятті.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах: графічна (малюнок від руки), об'ємна (макет). Текстова частина повинна мати обсяг від 3-5 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. Індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді дидактичного проекту, у формі презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу

(доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Індивідуальне завдання подається викладачу до початку залікової сесії, до консультації до екзамену. Викладач має право вимагати від Студента доопрацювання індивідуальної роботи, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Студентів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення залікової сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю іспит

Поточне оцінювання				Екзамен	Сума балів
Змістовні модулі			Індивідуальна графічно-аналітична робота		
1	2	3	4		
5	5	10	10	30	40

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	40	відмінне виконання (розкриття неординарної теми, демонстрація здатності до самостійного аналітичного мислення, цікаві приклади, вільне та оригінальне застосування графо-аналітичного апарату, гарна графіка, дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)
	35	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми з незначними недоробками, демонстрація здатності до самостійного аналітичного мислення, вільне застосування графо-аналітичного апарату, гарна графіка дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)
добре	30	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (неповне розкриття теми, обмежені аналітичні висновки, обмежене застосування графічного апарату, середня графіка, дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)
	25	виконання з певною кількістю помилок (неповне розкриття теми, обмежені аналітичні висновки, обмежене застосування графічного апарату, наявність в роботі зайвої текстової інформації, середня графіка, дотримання норм

		доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)
задовільно	20	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (мінімальне розкриття теми, слабкі аналітичні висновки, мінімальне застосування графічного апарату, наявність в роботі зайвої текстової інформації, графіка нижче середньої, дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 1 до 39 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен продемонструвати свої знання на переіспиті, що проводиться після сесії. У разі невідповідності знань, студент має доопрацювати матеріал і спробувати здати ще раз на початку наступного семестру. У разі повторної невідповідності знань, студент направляється на повторний курс.

Здобувач, який не відвідував занять та не виконав вимог робочої програми по змістових модулях (на момент початку сесії має 0 балів), не допускається до складання підсумкового контролю і залишається на повторний курс.

Студент має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Студентам до початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни

Методичні роботи:

1. Історія сучасної світової архітектури: Методичні рекомендації до практичних занять / Упор. Ю.В. Івашко. К.: КНУБА, 2011.– 24 с.
2. Сучасна світова архітектура (частина I). Методичні рекомендації до вивчення лекційного курсу, семінарських занять та виконання курсової роботи для студентів, які навчаються за напрямом підготовки 6.060102 «Архітектура». К., КНУСА, 2013.17 с.
3. История современной мировой архитектуры. Методические указания к семинарским занятиям для иностранных студентов архитектурного факультета. К., КНУСА, 2002, 12 с.

Конспекти лекцій: авторські відео-лекції.

Підручники та навчальні посібники:

4. Всеобщая история архитектуры: в 12-ти томах (Гл.ред.кол.Н.В.Баранов (гл.ред.) и ред.) – т.10., М.: Стройиздат, 1972. – 592 с.
5. Фремpton К. Современная архитектура: Критический взгляд на историю развития / Пер. с англ. Е.А. Дубченко; под ред. В.Л. Хайта. – М.: Стройиздат, 1990. – 535 с.
6. Шукурова А.Н. Архитектура Запада и мир искусства XX века. – М.: Стройиздат, 1989 – 318 с.
7. Черкес Б.С., Лінда С.М. Архітектура сучасності. Остання третина XX – поч. XXI століть. Навч. Посібник, Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010. – 384 с.

Додаткова література:

1. Иконников А.В. Архитектура XX века. Утопии и реальность. Издание в двух томах. Том I. – М.: Прогресс-Традиция, 2001. – 656 с.
2. Иконников А.В. Архитектура XX века. Утопии и реальность. Издание в двух томах. Том II. / Под. ред. А.Д. Кудрявцевой. – М.: Прогресс-Традиция, 2002. – 672 с.
3. Криворучко О.Ю. Сучасна архітектура: Термінологічний словник. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2008. – 136 с.
4. Орельская О.В. Современная зарубежная архитектура: учеб. пособие для студ. высш. учеб. Заведений / О.В. Орельская – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 272 с.
1. Стародубцева Л.В. Архітектура постмодернізму: Історія. Теорія. Практика: Посіб. для студентів архіт. спец. вищ. навч. закл. – К.: Спалах, 1998. – 208 с.
2. Агнолетто М. и др. Шедевры современной архитектуры. – М.: АСТ, Астрель, 2007. – 304с.
3. Анисимова И.И. Уникальные дома (от Райта до Гери): Учеб. пособие по спец. «Архитектура». – М.: Архитектура-С, 2009. – 160 с.
4. Бэнэм Р. Взгляд на современную архитектуру: Эпоха мастеров / Пер. с англ.; Под ред. Е.В.Асса, А.В.Бокова. – М.: Стройиздат, 1980. – 172 с.
5. Гидион З. Пространство, время, архитектура. – М.: Стройиздат, 1976. – 567 с.
6. Дженкс Ч. Язык архитектуры постмодернизма / Пер. с англ. В. Рабушина, М. В. Уваровой; Под ред. А. В. Рябушина, Л. Хайта — М.: Стройиздат, 1985.— 136 с.
7. Добрицына И.А. От постмодернизма – к нелинейной архитектуре: Архитектура в контексте современной философии. – М.: Прогресс-Традиция, 2004. – 470 с.
8. Зигель К. Структура и форма в современной архитектуре / Пер. с нем., – М.: Стройиздат, 1965. – 267 с.

9. Ильин И.П. Постструктурализм. Деконструктивизм. Постмодернизм. – М.: Интрада, 1996.
10. Ильин И.П. Постмодернизм от истоков до конца столетия: эволюция научного мифа. – М.: Интрада, 1998.
11. Иконников А.В. Утопическое мышление и архитектура. – М.: Архитектура-С, 2004. – 400 с.
12. Мастера архитектуры об архитектуре / Под ред. А.В.Иконникова, И.Л.Маца, Г.М.Орлова. – М.: Искусство, 1972. – 690 с.
13. Рябушин А.В. Архитекторы рубежа тысячелетий / А.В. Рябушин, В.Л. Хайт. – М.: Искусство – XXI век, 2005. – 288 с.
14. Хассел Э., Бойл Д., Харвуд Д. Современная архитектура. – М.: Арт-Родник, 2010. – 128 с.
15. Шаповал Н.Г. Прикладна теорія архітектурної композиції: Навч. посібник. – К.: КНУБА, 2000. – 372 с.
16. 100 чудес современной архитектуры / Пер. с англ. – М.: ЗАО «БММ», 2006. – 240 с.
17. Jodidio, Philip. Architecture Now. – Tashen. (Серія книжок).
18. Jodidio, Philip. 100 Contemporary Architects. – 2 volumes – Germany: TASCHEN. – 848 p.

Інформаційні ресурси:

<http://library.knuba.edu.ua/>

<http://dezeen.com/>

<http://architecture.com/>

<http://archidialog.com/>

<http://architizer.com/>

<http://architecturelist.com/>

<http://archinform.net/>

<http://org2.knuba.edu.ua/>

<http://archilovers.com/>

<http://archdaily.com/>

<http://architavel.com/>

<http://greatbuildings.com/>

<http://architecturelab.net/>

<http://inhabitat.com/>

ЧАСТИНА 5

Мета та завдання освітньої компоненти

Мета дисципліни:

Метою дисципліни «Історія архітектури і містобудування» (частина 5) є ознайомлення студентів з загальною картиною розвитку архітектури України до поч. XIX ст..

Робоча програма містить витяг з робочого навчального плану, мету вивчення, компетентності, які має опанувати здобувач, програмні результати навчання, дані щодо викладача, зміст курсу, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмінь та навичок здобувача, роз'яснення усіх аспектів організації освітнього процесу, щодо засвоєння освітньої компоненти, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуальних завдань. Електронне навчально-методичне забезпечення дисципліни розміщено на Освітньому сайті КНУБА (<http://org2.knuba.edu.ua>). Також програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідування аудиторних занять.

Компетенції та програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст	Програмні результати
Інтегральна компетентність		
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері містобудування та архітектури, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, на основі застосування сучасних архітектурних теорій та методів, засобів суміжних наук.	ПР06. Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проєктних архітектурно-містобудівних рішень.
Загальні компетентності та програмні результати		
ЗК02	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПР05. Застосовувати основні теорії проєктування, реконструкції та реставрації архітектурно-містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів, сучасні методи і технології, міжнародний і вітчизняний досвід для розв'язання складних спеціалізованих задач архітектури та містобудування.
ЗК05	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з	ПР06. Збирати, аналізувати й оцінювати

ЗК06	інших галузей знань/видів економічної діяльності). Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проєктних архітектурно-містобудівних рішень
ЗК07	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ПР02. Знати основні засади та принципи архітектурно-містобудівної діяльності.
ЗК10	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій	ПР11. Застосовувати художньо-композиційні засади в архітектурно-містобудівному проєктуванні.
Фахові компетентності та програмні результати		
СК01	Усвідомлення соціально-економічних і культурних аспектів архітектури та містобудування.	ПР13. Виявляти, аналізувати та оцінювати потреби і вимоги клієнтів і партнерів, знаходити ефективні спільні рішення щодо архітектурно-містобудівних проєктів.
СК03	Усвідомлення особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні, мистецтві та дизайні України та зарубіжних країн.	ПР11. Застосовувати художньо-композиційні засади в архітектурно-містобудівному проєктуванні
СК06	Здатність до виконання технічних і художніх зображень для використання в архітектурно-містобудівному, архітектурно-дизайнерському і ландшафтному проєктуванні.	ПР10. Застосовувати сучасні засоби і методи інженерної, художньої і комп'ютерної графіки, що використовуються в архітектурно-містобудівному проєктуванні.
СК16	Усвідомлення загальних теоретичних, методичних і творчих засад архітектурного проєктування.	ПР16. Розуміти соціально-економічні, екологічні, етичні й естетичні наслідки пропонуваніх рішень у сфері містобудування та архітектури.

Програма дисципліни

Змістовий модуль 1. Українська архітектура з давніх часів до поч. ХХ ст.

Лекція 1. Архітектура давніх часів, Скито-Елінської доби та епохи давніх слов'ян

Тема 1. Розгляд архітектури давніх часів

© Горбик О.О. (ч.1, 2), Шевцова Г.В. (ч.3), Івашко Ю.В. (ч.4, 5), Ушаков Г.Н. (ч.4), Ладан Т.М. (ч.6), Бачинська Л.Г. (ч.7, 8), 2023

<https://www.knuba.edu.ua/faculties/arh/kafedri-arh/kafedra-oatap/>

Тема 2. Архітектура Скито-Еллінської доби та епохи давніх слов'ян
Висновки.

Лекція 2. Архітектура Київської Русі-України

Тема 1. Архітектура Київської Русі-України

Лекція 3. Архітектура Київської Русі-України (закінчення)

Тема 2. Архітектура церков Київської Русі (X-XIII ст.)

Тема 3. Архітектура Київської Русі і архітектура доби середньовіччя
Висновки.

Лекція 4. Архітектура епохи Відродження

Тема 1. Архітектура епохи Відродження (II пол. XVI-I пол. XVII ст.)

Лекція 5. Архітектура українського бароко

Тема 1. Архітектура українського бароко

Лекція 6. Архітектура українського бароко (закінчення)

Тема 1. Архітектура українського бароко

Лекція 7. Народна архітектура

Тема 4. Народна архітектура (від давніх часів до початку XX ст.)
Висновки.

Лекція 8. Архітектура XIX – поч. XX ст.

Тема 1. Класицизм і ампір в архітектурі (1775-1860)

Висновки.

Лекція 9. Архітектура II пол. XIX ст. – 1917 р.

Висновки

Лекція 10. Український модерн і українське необароко поч. XX ст.

Висновки

Змістовний модуль 3. Тенденції розвитку української архітектури до поч. XX ст.

Практичне заняття 1.

Пояснення суті індивідуального контрольного та графо-аналітичного завдань, усне тренування виконання

Практичне заняття 2.

Виконання контрольного завдання та індивідуальна аналітика помилок, консультація по графо-аналітичному завданню

Практичне заняття 3.

Видача теми індивідуального завдання. Особливості оформлення графічної та аналітичної частини

Індивідуальне завдання

Тематика робіт

1. Графо-аналітичний аналіз пам'ятки архітектури, стилю або вивчення методу творчості архітектора

Зміст індивідуального завдання

Обрати пам'ятку архітектури, стиль або архітектора. Зробити за рахунок позначок (стрілки та графіки) аналіз елементів пам'ятки, стилю або скласти ланцюг особливостей методу творчості архітектора.

Вимоги до виконання та оформлення

Графо-аналітична робота виконується у ручній графіці (вільний стиль та матеріал) на аркуші формату А3 (за бажанням студента – А2).

Методи контролю та оцінювання знань

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (захист індивідуальної роботи, екзамен-тест або усний екзамен) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятися на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі виявлення фактів списування з боку Студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Студент, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі Студентів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові,

індивідуальні роботи); та інші роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Студентами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Студента аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості вміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Студенту за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Індивідуальне завдання підлягає захисту Студентом на останньому практичному занятті.

Індивідуальне завдання може бути виконане у формах: графічна (малюнок від руки, комп'ютерна графіка). Текстова частина повинна мати обсяг від до 1 сторінки А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. Індивідуальне завдання може бути виконане у формі презентації у форматі Power Point.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Індивідуальне завдання подається викладачу до початку залікової сесії, до консультації до екзамену. Викладач має право вимагати від Студента доопрацювання індивідуальної роботи, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Студентів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є

підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення залікової сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік

Поточне оцінювання			Екзамен	Сума балів
Змістові модулі		Індивідуальна графічно-аналітична робота		
1	2	№1		
10	10	40	40	100

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	40	відмінне виконання (розкриття неординарної теми, демонстрація здатності до самостійного аналітичного мислення, цікаві приклади, вільне та оригінальне застосування графо-аналітичного апарату, гарна графіка, дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)
	35	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми з незначними недоробками, демонстрація здатності до самостійного аналітичного мислення, вільне застосування графо-аналітичного апарату, гарна графіка дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)
добре	30	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (неповне розкриття теми, обмежені аналітичні висновки, обмежене застосування графічного апарату, середня графіка, дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)
	25	виконання з певною кількістю помилок (неповне розкриття теми, обмежені аналітичні висновки, обмежене застосування графічного апарату, наявність в роботі зайвої текстової інформації, середня графіка, дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)
задовільно	20	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (мінімальне розкриття теми, слабкі аналітичні висновки, мінімальне застосування графічного апарату, наявність в роботі зайвої текстової інформації, графіка нижче середньої, дотримання норм доброчесності, наявність попередніх консультацій з викладачем)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 1 до 39 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен продемонструвати свої знання на переіспиті, що проводиться після сесії. У разі невідповідності знань, студент має доопрацювати матеріал і спробувати здати ще раз на початку наступного семестру. У разі повторної невідповідності знань, студент направляється на повторний курс.

Здобувач, який не відвідував занять та не виконав вимог робочої програми по змістових модулях (на момент початку сесії має 0 балів), не допускається до складання підсумкового контролю і залишається на повторний курс.

Студент має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Студентам до початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни

Підручники:

8. Івашко Ю.В. Історія української архітектури. Методичні вказівки до вивчення лекційного курсу, семінарських занять та виконання курсової роботи для студентів, які навчаються за напрямом підготовки 6.060102 «Архітектура» К., КНУБА, 2013.-16 с.
9. Івашко Ю.В. История украинской архитектуры. Методические указания к семинарским занятиям для студентов-иностранцев архитектурного факультета К., КНУСА, 2002. - 12 с.

Навчальні посібники:

1. Історія Української архітектури / Ю.С. Асєєв, В.В. Вечерський, О.М. Годованюк та ін.; За ред. В.І. Тимофієнка.– К.: Техніка, 2003.– 472 с.

Конспекти лекцій: авторський конспект лекцій

Додаткова література:

7. Чепелик В.В. Український архітектурний модерн.– К.: КНУБА, 2000.
8. Ясєвич В.Е. Архітектура України на рубежі XIX-XX століть / В.Е. Ясєвич. – Київ: Будівельник, 1988.– 183 с.
9. Цапенко М.П. Архітектура Лівобережної України XVII-XVIII століть.– С. 106.

10. Памятники градостроительства и архитектуры Украинской ССР: ил.каталог-справочник: в 4-х т. – К.: Будивельник, 1983, 1985, 1986. – Т.1,2,3,4.
11. Логвин Г.Н. По Україні: стародавні мистецькі пам'ятки. – К.: Мистецтво, 1968.
12. Юрченко П.Г. Народное жилище Украины. Государственное Архит.изд-во Академии архитектуры СССР. – М., 1941.
13. Самойлович В.П. Народное архитектурное творчество Украины. – 2-е изд., перераб. и доп.– К.: Будивельник, 1989.– 344 с.

Інформаційні ресурси:

<https://savchook.com/books/taranushenko3d/>

<https://digitalunesco.pl/portfolio-item/>

<http://library.knuba.edu.ua/>

ЧАСТИНА 6

Мета та завдання освітньої компоненти

Мета дисципліни:

Метою дисципліни «Історія архітектури і містобудування» (частина б) є вивчення тенденцій розвитку української архітектури дорадянського, радянського та сучасного періодів у ХХ – на поч. ХХІ ст.ст..

Робоча програма містить витяг з робочого навчального плану, мету вивчення, компетентності, які має опанувати здобувач, програмні результати навчання, дані щодо викладача, зміст курсу, тематику практичних занять, вимоги до виконання індивідуального завдання, шкалу оцінювання знань, вмінь та навичок здобувача, роз'яснення усіх аспектів організації освітнього процесу, щодо засвоєння освітньої компоненти, список навчально-методичного забезпечення, джерел та літератури для підготовки до практичних занять та виконання індивідуальних завдань. Електронне навчально-методичне забезпечення дисципліни розміщено на Освітньому сайті КНУБА (<http://org2.knuba.edu.ua>). Також програма містить основні положення щодо політики академічної доброчесності та політики відвідування аудиторних занять.

Компетенції та програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти

Код	Зміст	Програмні результати
Інтегральна компетентність		
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері містобудування та архітектури, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, на основі застосування сучасних архітектурних теорій та методів, засобів суміжних наук.	ПР06. Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проєктних архітектурно-містобудівних рішень.
Загальні компетентності та програмні результати		
ЗК02	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.	ПР05. Застосовувати основні теорії проєктування, реконструкції та реставрації архітектурно-містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів, сучасні методи і технології, міжнародний і вітчизняний досвід для розв'язання складних спеціалізованих задач архітектури та містобудування.
ЗК07	Здатність приймати обґрунтовані рішення.	ПР02. Знати основні засади та принципи архітектурно-містобудівної діяльності.
Фахові компетентності та програмні результати		
СК03	Усвідомлення особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні,	ПР11. Застосовувати художньо-композиційні засади в архітектурно-містобудівному проєктуванні

	мистецтві та дизайні України та зарубіжних країн.	
СК06	Здатність до виконання технічних і художніх зображень для використання в архітектурно-містобудівному, архітектурно-дизайнерському і ландшафтному проектуванні.	ПР10. Застосовувати сучасні засоби і методи інженерної, художньої і комп'ютерної графіки, що використовуються в архітектурно-містобудівному проектуванні.

Програма дисципліни

Змістовий модуль 1.

Визначення тенденцій розвитку української архітектури за періодами з поч. ХХ до поч. ХХІ ст.ст.

Лекція 1. Архітектура епохи модернізму (до 1932 рр.)

Тема 1. Передумови розвитку своєрідної української архітектури

Тема 2. Основні стилістичні течії: конструктивізм, раціоналізм

Тема 2. Архітектура громадських, промислових будівель і споруд

Висновки

Лекція 2. Архітектура епохи модернізму (до 1932 р.)

Тема 1. Архітектура житлових будівель

Висновки

Лекція 3. Архітектура епохи історизму, еkleктики та пошук нового стилю в архітектурі (1933-1941 рр.)

Тема 1. Архітектурні стилі: неокласика, декоративізм, український архітектурний модерн, постконструктивізм

Тема 2. Архітектура житлових будівель

Висновки

Лекція 4. Архітектура епохи історизму, еkleктики та пошук нового стилю в архітектурі (1933-1941 рр.)

Тема 1. Архітектура громадських, промислових будівель і споруд

Висновки

Лекція 5. Архітектура епохи історизму та еkleктики (1941-1955 рр.)

Тема 1. Архітектура громадських, промислових будівель і споруд

Висновки

Лекція 6. Архітектура епохи історизму та еkleктики (1941-1955 рр.)

Тема 1. Архітектура житлових будівель

Висновки

Лекція 7. Архітектура епохи індустріального типологізму (1955-1991 рр.)

Тема. Архітектура житлових будівель

Висновки

Лекція 8. Архітектура епохи індустріального типологізму (1955-1991 рр.)

Тема 1. Архітектура громадських, промислових будівель і споруд

Тема 2. Видача теми індивідуального завдання. Особливості оформлення графічної роботи та аналітичної частини.

Висновки

Лекція 9. Сучасна архітектура України (1991 р. – поч. XXI ст.)

Тема 1. Архітектура громадських, промислових та житлових будівель і споруд. Творчість провідних сучасних українських архітекторів.

Висновки

Лекція 10. Сучасна архітектура України (1991 р. – поч. XXI ст.)

Тема 1. Концептуальні нереалізовані об'єкти, творчість провідних сучасних українських архітекторів

Висновки

Змістовний модуль 2. Експериментальне концептуальне архітектурне проєктування в одному з авангардних стилів

Практичне заняття 1.

Консультації по ескізам щодо можливості ідеї та реалізації концепції індивідуального завдання. Затвердження ескізу індивідуального завдання.

Практичне заняття 2.

Консультації по ескізам щодо можливості ідеї та реалізації концепції індивідуального завдання. Уточнення чистового рішення індивідуального завдання.

Індивідуальне завдання

Індивідуальне завдання виконується під час підготовки до практичних занять та підготовки до екзамену.

Тематика робіт.

Варіант №1. Концепція каркасної будівлі або споруди у стилі (архітектурна фантазія, концептуальне проєктування, робота в групах).

Варіант №2. Концепція просторової малої архітектурної форми у стилі (експериментальне об'ємне макетування).

Варіант №3. Об'ємна (об'ємно-просторова) архітектурна візитівка-екслібрис в одному із стилів (архітектурна фантазія).

Варіант №4. Архітектурний автопортрет (архітектурна фантазія).

За обраним варіантом відбуваються консультації на практичних заняттях, затверджується ескіз та чистове рішення ідеї. Далі в рамках самостійної роботи по підготовці до екзамену кожен студент готує

© Горбик О.О. (ч.1, 2), Шевцова Г.В. (ч.3), Івашко Ю.В. (ч.4, 5), Ушаков Г.Н. (ч.4), Ладан Т.М. (ч.6), Бачинська Л.Г. (ч.7, 8), 2023

<https://www.knuba.edu.ua/faculties/arh/kafedri-arh/kafedra-oatap/>

презентацію своєї роботи. На екзамені відбувається захист індивідуальної роботи.

Зміст індивідуального завдання

При підготовці презентації індивідуальної роботи на екзамен слід дотримуватися наступних етапів.

Етап 1. На основі обраних для аналізу 2-х архітектурних прототипів (за заданими характеристиками: абрис-контур, «обломи», архітектурні деталі, образ, символ, колір, стиль) визначитися із формоутворюючими елементами індивідуального завдання (7-9 елементів).

Етап 2. Дотримуватися ідеї поєднання 2-х стилів в новий власний стиль при експериментальному проєктуванні (Варіанти №1 та №2) та дизайн-проєктуванні (Варіант №3, 4) при поданні графічних матеріалів.

Етап 3. На основі вивчення теоретичного матеріалу лекцій та аналізу прототипів (на вибір) визначитися із Варіантом індивідуального завдання:

Варіант №1. Робота в команді над комплексним проєктом концепції малої архітектурної форми (тип на вибір) на основі каркасної конструктивної системи та просторових конструкцій. Кожен студент розробляє окремо свою частину (або загальний генплан, або фрагмент генплану, або перспективне зображення об'єкту зі схемами плану та розрізу, або опис-концепцію командного рішення).

На основі заданого архітектурного або природного середовища, придумати спільну назву для груп об'єктів на ділянці для експериментального проєктування, розробити концепцію-доказ, щодо можливості реалізації даної ідеї. Для реалізації завдання об'єднатися в команду(и) за принципом взаємодоповнення ідей-концепцій: вся академічна група, або кілька малих підгруп в академічній групі;

Варіант №2. Концепція малої архітектурної форми (тип на вибір). Індивідуальна робота з розробкою концептуальної моделі: просторовий кінетичний макет з використанням різних матеріалів – папір, пластик, дерево, скло, метал);

Варіант №3. Розробка дизайну об'ємно-просторової візитівки-екслібрису (архітектурна фантазія у лініях та об'ємі) у певному стилі (на вибір). При виконанні завдання використовувати прийом стилізації архітектурних елементів та шрифту та відобразити в композиції: архітектурні елементи в єдності із ініціалами від ім'я, по-батькові, прізвища або з повним написанням ім'я та прізвища.

Варіант №4. Розробка дизайну абстрактного архітектурного автопортрету (архітектурна фантазія у лініях та об'ємі) у певному стилі (на вибір). Використовувати прийом стилізації архітектурних елементів, щоб вони перетворилися у лінії (до 5 мм), просторові елементи.

Вимоги до виконання та оформлення

Для Варіантів №1 та №2.

Індивідуальна робота виконується в форматі презентації PowerPoint, яка складається з 6-ти слайдів:

- 1 – титульний лист;
- 2 – аналітична частина архітектурних прототипів;
- 3, 4 – графічне зображення власної концепції (схема генплану, схеми планів (3), перспективне зображення (4));
- 5 – опис концепції та висновки;
- 6 – перелік використаних джерел інформації.

Якщо індивідуальна робота виконується вручну, то формат виконання титульного листка (1), аналітичної частини (2), опису концепції та висновків (5), переліку використаних джерел інформації (6) – листи А4; графічної (3, 4) – два листка А3.

Для Варіантів №3, 4.

Індивідуальна робота виконується в форматі презентації PowerPoint, яка складається з 6-ти слайдів:

- 1 – титульний лист;
- 2 – аналітична частина архітектурних прототипів;
- 3, 4 – графічне зображення власної концепції (композиційна схема в лініях, як схема генплану (3), перспективне зображення (4));
- 5 – опис концепції та висновки;
- 6 – перелік використаних джерел інформації.

Якщо індивідуальна робота виконується вручну, то формат виконання титульного листка (1), аналітичної частини (2), опису концепції та висновків (5), переліку використаних джерел інформації (6) – листи А4; графічної (3, 4) – два листка А3.

Методи контролю та оцінювання знань

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (захист індивідуальної роботи, екзамен-тест або усний екзамен) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) можуть перевірятися на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має складати не менше 70%. Виключення становлять випадки зарахування публікацій Студентів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). У разі

виявлення фактів списування з боку Студента він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.

Політика щодо відвідування

Студент, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має продемонструвати викладачу та надати до деканату факультету документ, який засвідчує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, наукова та науково-практична конференція (круглий стіл) тощо) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі Студентів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи); та інші роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується Студентами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань Студента аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;
- ступінь сформованості вміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;
- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Студенту за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Індивідуальне завдання підлягає захисту Студентом на останньому практичному занятті.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах: графічна (малюнок від руки), об'ємна (макет). Текстова частина повинна мати обсяг від 3-

5 сторінок А4 тексту (кегль Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. Індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді дидактичного проєкту, у формі презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь Студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Індивідуальне завдання подається викладачу до початку залікової сесії, до консультації до екзамену. Викладач має право вимагати від Студента доопрацювання індивідуальної роботи, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Студентів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення залікової сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів для дисципліни з формою контролю залік

Поточне оцінювання			Екзамен	Сума балів
Змістові модулі		Індивідуальна графічно-аналітична робота		
1	2			
10	10	40	40	100

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	40	відмінне виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	35	відмінне виконання з незначною кількістю помилок виконання (розкриття теми, посилання та цитування сучасних наукових джерел (більшість з яких не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
добре	30	виконання вище середнього рівня з кількома помилками (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, посилання та цитування сучасних наукових

		джерел (серед яких є такі, що не старше 2017 року), дотримання норм доброчесності)
	25	виконання з певною кількістю помилок (розкриття теми в межах об'єкту та завдань роботи, наявність посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)
задовільно	20	виконання роботи задовольняє мінімальним критеріям помилок (розкриття теми в основному в межах об'єкту роботи, наявність концептуального апарату роботи, присутність не менше 5 посилань та цитувань наукових джерел, дотримання норм доброчесності)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	Не зараховано з можливістю повторного складання
<u>0-34</u>	F	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Умови допуску до підсумкового контролю

Студенту, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Студент, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Студент має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Студентам до початку вивчення дисципліни.

Методичне забезпечення дисципліни

Підручники:

1. Історія української архітектури / Ю.С. Асеев, В.В. Вечерський, О.М. Годованюк та ін.; За ред. В.І. Тимофійка.– К.: Техніка, 2003.– 472 с.
2. История советской архитектуры (1917-1954): Т.1, под ред. Н.П.

Былинкина и А.В. Рябушина, М.: Стройиздат, 1985

2. ---//--- (1955-1985), Т.2, под ред. Н.П. Былинкина и А.В. Рябушина, М.: Стройиздат, 1985

Додаткові матеріали: буклети за маршрутами екскурсій по об'єктам української архітектури епохи модернізму та історизму у м. Києві (Ладан Т.М.)

Методичні роботи:

4. Єжов В.І., Пучков А.О. Сучасна архітектура радянської доби (1917-1991): рекомендації та бібліографічний довідник..., К., КДТУБА, 1998

Додаткова література:

1. Чепелик В.В. Український архітектурний модерн / Упорядник З.В. Мойсеєнко-Чепелик.– К.: КНУБА, 2000.– 378 с.

2. Історія української культури / Гол. ред. Жулинський М.Г., К.: Наукова думка, 2003-2011.- 862 С. (т.3, т.4 – кн.1, кн.2, Т.5 – кн.1, кн.2)

3. Козлов К. Київський метрополітен.– К., 2011

4. Звід пам'яток історії та культури України. Енциклопедичне видання. У 28 томах. Київ: Кн. 1, ч. 1: А-Л / Редкол. тому: Відп. ред. П. Тронько та ін.; Упоряд.: В. Горбик, М. Кіпоренко, Л. Федорова.– К.: Голов. ред. Зводу пам'яток історії та культури при вид-ві «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 1999.– 608 с.: іл – ISBN 966-95478-1-4.

5. Звід пам'яток історії та культури України. Енциклопедичне видання. У 28 томах. Київ: Кн. 1, ч. 2: М-С / Редкол. тому: Відп. ред. П. Тронько та ін. Упоряд.: В. Горбик, М. Кіпоренко, Н. Коваленко, Л. Федорова.– К.: Голов. ред. Зводу пам'яток історії та культури при вид-ві «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004.– С. 585-1216: іл.– ISBN 966-95478-2-2.

6. Звід пам'яток історії та культури України. Енциклопедичне видання. У 28 томах. Київ: Кн. 1, ч. 3: С-Я / Редкол. тому: Відп. ред. П. Тронько та ін. Упоряд.: В. Горбик, М. Кіпоренко, Н. Коваленко, Л. Федорова.– К.: Голов. ред. Зводу пам'яток історії та культури при вид-ві «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2011.– С. 1217-2197.– ISBN 966-95478-2-2.

7. Звід пам'яток історії та культури України: Харківська область. м. Куп'янськ і Куп'янський район. Енциклопедичне видання / упоряд.: В. Г. Марьонкіна, Я. В. Ліхолетов.– Х.: Курсор, 2018.–156 с.– ISBN 978-966-8944-88-8.

8. Звід пам'яток історії та культури України: Харківська область. м. Чугуїв і Чугуївський район. Енциклопедичне видання / упоряд.:

Л. М. Колесникова, Я. В. Ліхолетов.– Х.: Видавництво «Точка», 2019.– 224 с.– ISBN 978-617-7845-05-7.

9. Творчість архітектора Павла Федотовича Альошина у фондах заповідника «Софія Київська», 2018

10. Chernintsi - European architecture, Romanian architecture: (1860-1940) / Octavian Carabela, Mihaela Criticos, Aurelia Carov, ... Bucaresti: Simetria, 2018

11. Архітектурна графіка 30-х років ХХ століття (з фондів Національного заповідника «Софія Київська»).– К., 2008

12. Малаков Д. Архітектор Григор'єв. Київський спадок.– К., 2010

13. Малаков Д. Архітектор Осьмак. Нездоланна шляхетність.– К., 2012

14. Малаков Д. Архітектор Шехонін. Три епохи.– К., 2017

15. Нариси з історії Української РСР (радянський період).– К., 1962

Інформаційні ресурси:

<http://library.knuba.edu.ua/>

<http://www.history.org.ua>

ЧАСТИНА 7, 8

Мета та завдання вивчення навчальної дисципліни

«Частина 7, Частина 8. Історія містобудівної культури» є складовими загального курсу «Історія архітектури і містобудування», який вивчають впродовж 8 навчальних семестрів на рівні професійно-освітньої підготовки «бакалавр», і основним завданням якого є творче засвоєння світової архітектурної та художньої спадщини.

Мета - вивчення головних тенденцій і закономірностей історичного процесу формування містобудівної культури, міст визначного світового тисячолітнього досвіду містобудування, підготовка науково мислячих фахівців з містобудівної проблематики. Вона потребує усвідомлення специфіки об'єкту вивчення, особливостей його формування та галузі його застосування в сучасному прогнозуванні та проектуванні. Метод розгляду історичної спадщини - комплексний підхід до проблем культурно-історичного формування міста, сприйняття міста як історичної категорії, що обумовлена соціально-економічною структурою суспільства.

Завдання:

- вивчення впливу об'єктивних умов і чинників (соціально-економічних, географічних, культурних, політичних, ідеологічних, світоглядних, релігійних та інших) на розвиток містобудування, чинників, які визначають форму поселень в різні часи;
- вивчення процесу і особливостей формування середовища для життєдіяльності суспільства на різних етапах його розвитку;
- розгляд окремих об'єктів містобудівної культури – світового досвіду та теоретичної спадщини – з огляду на комплекс різноманітних чинників, включаючи історичне тло; еволюційний процес розвитку містобудування; містобудівну ієрархію у взаємозв'язку окремих рівнів; критичну оцінку функціонально-планувальної організації, естетичні, економічні, гігієнічні та інші якості, а також технічний рівень оснащення і благоустрою.

Методи навчання: вербальний (лекція, пояснення, консультації, диспут, діалог викладача та студентів), практичний (виконання наукових пошуків у закономірностях формування історичної спадщини), наочний (ілюстрації, демонстрації ілюстрацій, презентації), робота з навчальною і професійною літературою (огляд, реферування, вивчення).

Форма навчання: індивідуальна, групова.

Компетенції студентів, що формуються в наслідок засвоєння дисципліни

Інтегральна компетентність		
Код	Зміст	Програмні результати
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні	ПРО2. Знати основні засади та принципи архітектурно-містобудівної діяльності

	проблеми у сфері містобудування та архітектури, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, на основі застосування сучасних архітектурних теорій та методів, засобів суміжних наук	ПР04. Оцінювати фактори і вимоги, що визначають передумови архітектурномістобудівного проектування.
Загальні компетентності та програмні результати		
ЗК	<p>ЗК01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності</p> <p>ЗК02. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації</p> <p>ЗК05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).ичного застосування теоретичних знань.</p> <p>ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, їх місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя</p>	<p>ПР16. Розуміти соціально-економічні, екологічні, етичні й естетичні наслідки пропонуваніх рішень у сфері містобудування та архітектури.</p> <p>ПР06. Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих архітектурно-містобудівних рішень</p>
Фахові компетентності та програмні результати		
СК	<p>СК03. Усвідомлення особливостей розвитку історичних і сучасних стилів в архітектурі, містобудуванні, мистецтві та дизайні України та зарубіжних країн.</p>	<p>ПР04. Оцінювати фактори і вимоги, що визначають передумови архітектурномістобудівного проектування.</p> <p>ПР06. Збирати, аналізувати й оцінювати інформацію з різних джерел, необхідну для прийняття обґрунтованих проєктних архітектурно-містобудівних рішень.</p>

	Програмні результати навчання	
	Комунікація (КОМ)	ПР19. Організувати презентації та обговорення проєктів архітектурно-містобудівного і ландшафтного середовища
	Автономія і відповідальність (АіВ)	ПР23. Розуміти соціально-економічні, екологічні, етичні й естетичні наслідки пропонуваніх рішень у сфері містобудування та архітектури.

Програма дисципліни

Модуль 1. Містобудівна культура з прадавніх часів до початку 19 ст.

Змістовий модуль 1. Вступ.

Лекція 1. Загальні положення, термінологія. Містобудування первісного суспільства.

Тема 1. Чинники, що впливають на містобудування в різні епохи.

Тема 2. Механізм впливу чинників на містобудування.

Тема 3. Вплив типу та стану економічної системи на містобудування в різні епохи.

Тема 4. Характеристики первісно-общинного ладу та первинні типи поселень.

Висновки: Економічні історичні системи, а також комплекс чинників та їх пріоритетність обумовлюють напрямки в розвитку містобудування в різні епохи.

Практичне заняття 1.

Зміст заняття: З'ясування залежності між економічним станом, політичною системою, культурною діяльністю та напрямками у містобудуванні.

Змістовий модуль 2. Містобудування аграрного суспільства та переходу до індустріального.

Лекція 2. Містобудування рабовласницьких деспотій Єгипту та Дворіччя, культур Середземномор'я та держав античної форми рабовласництва.

Тема 1. Містобудування Єгипту і Дворіччя.

Тема 2. Культурний міст містобудування в бік Європи.

Тема 3. Містобудування Стародавньої Греції.

Тема 4. Містобудування Стародавнього Риму.

Висновки: В структурі міст рабовласницьких держав та організації їх центрів – рабовласницьких деспотій та античної форми рабовласництва - чітко відбивається вплив економічно-політичної системи.

Практичне заняття 2.

Зміст заняття: На основі порівняльного аналізу наслідків містобудівної культури у рабовласницьких державах пошук причин утворення різних їх плануваль.

Лекція 3. Містобудування феодального періоду на прикладі Візантії та Середньовіччя у Європі.

Тема 1. Порівняння етапів розвитку Римської імперії, Візантійської держави та Середньовічної Європи.

Тема 2. Причини та процес падіння Римської імперії.

Тема 3. Містобудування Візантійської держави.

Тема 4. Містобудування Середньовічної Європи.

Висновки: Специфіка середньовічного містобудування як наслідок економічної діяльності держав в період розвинених феодалських відносин.

Практичне заняття 3.

Зміст заняття: Причини різноманітних напрямків розвитку в містобудівній культурі Східно-римської держави, Візантії та Середньовічної Європи.

Лекція 4. Містобудування феодалського періоду на прикладі Давньоруської держави – Руси-України.

Тема 1. Історичні етапи розвитку Давньоруської держави.

Тема 2. Формування населених пунктів в період розселення слов'ян та їх подальший розвиток.

Тема 3. Типологія міст Давньоруської держави.

Тема 4. Містоутворюючі принципи, що виникли під впливом Польщі та Московії.

Висновки: Специфіка формування середньовічних давньоруських міст обумовлена ієрархічністю розселення слов'ян та влаштування їхніх поселень, податковою системою та специфікою системи правління, а також впливом культур інших народів.

Лекція 5. Містобудівна культура країн Близького та Далекого Сходу - Арабського халіфату, Індії та Китаю періодів рабовласництва та феодалізму.

Тема 1. Мандала як основа східного світогляду.

Тема 2. Відбиття принципів мандали в архітектурі і містобудуванні.

Тема 3. Міста Арабського халіфату.

Тема 4. Містоутворюючі принципи Індії і Китаю – спільне та відмінності.

Висновки: Специфіка формування міст Близького та Далекого Сходу обумовлена свідомістю та культурною діяльністю народів, які сприймають централізацію влади і впорядкованість суспільства, соціального розселення і графічно відображають їх в побудові мандали.

Практичне заняття 4.

Зміст заняття: З'ясування особливостей побудови, символіки і змісту мандали та розгляд формування архітектури і містобудування країн Сходу з точки зору її принципів.

Лекція 6. Містобудівна європейських країн періоду зачатків капіталістичних відносин – Італії, Франції, Великобританії та Росії.

Тема 1. Етапи вступу європейських країн у нові економічні відносини, їх характеристики та методи формування міського простору.

Тема 2. Передумови та наслідки зміни у політично-економічному стані Італії, особливості формування архітектури і містобудування.

Тема 3. Особливості формування архітектури і містобудування Франції.

Тема 4. Відмінності розвитку архітектури і містобудування у Великобританії.

Тема 5. Політично-економічний стан Росії та особливості архітектурно-містобудівної діяльності.

Висновки: Країни, містобудівна спадщина яких розглядається, мають певні спільні риси архітектурно-містобудівної діяльності нового часу, але вступають на шлях зачатків капіталістичних відносин в різний час і залежно від географічних умов, особливостей політичного устрою, вибору напрямків розвитку промисловості та наявності торговельних зв'язків утворюють деякі відмінності у плануванні та формотворенні.

Практичне заняття 5.

Зміст заняття: Пошук причин та суті спільного та відмінностей в містобудуванні країн Європи – Італії, Франції та Великобританії.

Практичне заняття 6.

Зміст заняття: Процес утворення Давньоруської держави: з'ясування специфіки формування слов'янських поселень та земель на основі ієрархічності, типу держави та податкової системи, типології міст та їх подальшого розвитку, інженерних споруд. Вплив культури завойовників на розвиток містобудування. Містобудування країни у складі Російської імперії.

Модуль 2. Містобудівна культура країн світу у XIX-XX століттях.

Змістовий модуль 3. Містобудування країн в період до першої світової війни.

Лекція 7-8. Загальні процеси у містобудуванні Європи та Росії у XIX-початку XX ст. Політична ситуація, що обумовила нові напрямки в містобудуванні.

Тема 1. Містоутворюючі чинники та новітні тенденції у містобудуванні.

Тема 2. Загальні процеси в містобудуванні європейських імперій.

Тема 3. Теорія містобудування у Франції, Великобританії, Австро-Угорщині та Росії.

Тема 4. Реконструкція трьох європейських столиць.

Тема 5. Етапи розвитку містобудування в Росії у XIX – на початку XX століть.

Тема 6. Утворення великих імперій. Револьюційні процеси та національно-визвольна боротьба.

Висновки: З настанням нових економічних умов – зачатків капіталістичних відносин – змінюється пріоритетність містоутворюючих чинників, виникають нові типи міст за функцією та нові містобудівні утворення, в імперіях відбувається реконструкція столиць. Росія, яка вступає на новий шлях економічних відносин пізніше, розвиває законодавство, виборчу систему, які сприяють розвитку контролю в містобудуванні і впорядкуванню міських територій.

Практичне заняття 7.

Зміст заняття: Проведення порівняльного аналізу в напрямках містобудування в різних країнах і визначення спільних тенденцій та відмінностей.

Змістовий модуль 4. Містобудування країн у XX столітті.

Лекція 9. Загальні тенденції та напрямки у містобудуванні європейських країн та Радянській Росії у 1920-х - на початку 1930-х років.

Тема 1. Вирішення проблеми обмеження зростання міст-велетнів.

Тема 2. Регіональне планування та новаторські ідеї в структурі європейських міст.

Тема 3. Пошук типу і структури нового соціального змісту для робітників у

© Горбик О.О. (ч.1, 2), Шевцова Г.В. (ч.3), Івашко Ю.В. (ч.4, 5), Ушаков Г.Н. (ч.4), Ладан Т.М. (ч.6), Бачинська Л.Г. (ч.7, 8), 2023

<https://www.knuba.edu.ua/faculties/arh/kafedri-arh/kafedra-oatap/>

Радянській Україні.

Тема 4. Естетично-ідеологічні завдання вирішення простору міста та його центру в радянській практиці.

Висновки: У повоєнний час і після жовтневої революції 1917 року європейські країни та радянська країна шукають шляхи утворення міст нового типу для різноманітних верств населення, але Європа орієнтується на нові схеми-моделі міст для обмеження зростання міст-велетнів. А радянська країна висуває завдання створити міста для робітників.

Лекція 10. Містобудування 1920-1930-х років: функціоналізм в Європі, конструктивізм та постконструктивізм у радянській країні.

Тема 1. Міжнародні конгреси архітекторів та Афіньська хартія.

Тема 2. Особливості творчих напрямків функціоналістів та причини зникнення функціоналізму в Європі.

Тема 3. Конструктивізм як відбиття революційно-радянської суті – в містобудуванні та архітектурі.

Тема 4. Знакові події на першому етапі радянської архітектурно-містобудівної діяльності.

Висновки: У європейській практиці архітектори намагаються зосередитися на соціальних, функціональних та санітарно-гігієнічних питаннях в містобудуванні, щоб покращити умови проживання населення, у радянській країні пошук спрямований на створення нового типу міського середовища для робітників згідно з новою уявою про соціальне життя.

Практичне заняття 8.

Зміст заняття: Містобудування європейських країн та Радянської України у 1920-30 роки – порівняльний аналіз та з'ясування причин відмінностей.

Лекція 11. Реакційні та консервативні течії в містобудуванні та архітектурі першої половини ХХ століття.

Тема 1. Ознаки реакційності режимів.

Тема 2. Порівняння політично-економічних, соціальних та архітектурно-містобудівних умов Німеччини та Радянського Союзу.

Тема 3. Порівняння стилістичних течій Німеччини та Радянського Союзу.

Тема 4. Консервативні течії в архітектурі і містобудуванні США та Великобританії.

Висновки: Європейські реакційні режими 1930-1940—початку 1950-х років були спрямовані на влаштування простору міст відповідно до партійних завдань ідеологічного змісту. Консервативні режими мали на меті створювати середовище центрів міст на основі старих імперських прикладів містобудівних ансамблів та їх стилетворення.

Практичне заняття 9.

Зміст заняття: З'ясування причин появи специфіки планування та зовнішнього вигляду архітектурно-містобудівних об'єктів у державах з реакційною або консервативною системою правління, обґрунтування відмінностей в архітектурі і містобудуванні різних країн.

Лекція 12. Відновлення та реконструкція радянських і європейських міст після другої світової війни

Тема 1. Загальні напрямки у відновленні та реконструкції міст в Радянській Україні за державними програмами.

Тема 2. Загальні напрямки у відновленні та реконструкції європейських міст.

Тема 3. З'ясування методів відновлення та реконструкції європейських міст на основі соціальних запитів.

Висновки: Порівняння методів реконструкції демократичних держав Європи та СРСР з монопартійною системою керівництва показало, що європейські країни спрямовані на врахування бажань соціуму у створенні міського середовища, радянська країна користувалася державними планами і програмами, не рахуючись з народом.

Практичне заняття 10.

Зміст заняття: Порівняння методів відновлення і реконструкції країн демократичної та радянської систем правління.

Лекція 13. Індустріальне домобудування у Європі та СРСР

Тема 1. Порівняння особливостей індустріального домобудування у Європі та СРСР.

Тема 2. Характеристика етапів індустріального домобудування в Україні – порівняльний аналіз.

Тема 3. Вплив організаційних процесів в проектуванні на архітектуру і містобудування.

Тема 4. Загальні тенденції і помилки в проектуванні і будівництві.

Висновки: В наслідок великих обсягів типового будівництва житлових будинків за масовими серіями в СРСР та Україні була створена школа типового проектування, яка дозволяла споруджувати житло індустріальними методами з великою швидкістю, але в проектуванні, технологічних процесах та організаційних питаннях були припущенні певні помилки, що знизило якість і можливості індустріального будівництва.

Практичне заняття 11.

Зміст заняття: Вивчення особливостей архітектурно-містобудівних рішень індустріального житла по етапах проектування і методів його спорудження та порівняння наслідків будівництва з європейським досвідом.

Змістовий модуль 5. Вирішення окремих проблем в містобудуванні країн у другій половині ХХ ст.

Лекція 14. Загальні напрямки в історії містобудування СРСР та зарубіжжя у другій половині ХХ століття

Тема 1. Схема впливу соціально-економічних і політичних умов на архітектуру і містобудування.

Тема 2. Участь науки в програмуванні архітектурно-будівельній галузі.

Тема 3. Вирішення проблеми формування центрів крупних міст та їх реконструкції.

Висновки: Наука є важливою складовою загального проектно-будівельного комплексу в СРСР, яка дозволяла програмувати, фінансувати і контролювати діяльність в цій галузі. За закордонним досвідом орієнтація на окремі індивідуальні проекти муніципального фінансування.

Лекція 15. Вирішення проблеми децентралізації міст - світовий і радянській досвід XX століття.

Тема 1. Розвиток ідеї нового міста – нові житлові райони та міста-супутники.

Тема 2. Типологія і динаміка розвитку компактного планування міста.

Тема 3. Типологія і динаміка розвитку лінійного планування міста. Варіанти 1 і 2

Тема 3. Типологія і динаміка розвитку розчленованого планування міста.

Тема 4. Вирішення проблеми розміщення нових міст на нових територіях.

Висновки: Історія містобудування XX століття породила проблему пошуку шляхів децентралізації міст, яка сприяла не тільки утворення багатьох пропозицій, але й розгляду можливостей їх подальшої динаміки. Поступово проглядається процес переходу від окремого міста до єдиних містобудівних систем.

Практичне заняття 12.

Зміст заняття: Вивчення процесів створення нової типології міст та перетворення їх на містобудівні системи. З'ясування переваг та недоліків окремих схем.

Індивідуальне завдання

Графічно-аналітична робота з Історії містобудівної культури виконується у 8 семестрі, обсяг – 1 аркуш формату А1. Тему студент обирає самостійно згідно з його зацікавленістю і затверджує у викладача. Зміст графічно-аналітичної роботи подається у вигляді планувань, фотографій, схем, моделей розвитку та анотацій і невеличкого тексту пояснень разом з авторською критичною оцінкою та висновками. Зміст графічно-аналітичної роботи містить матеріали з порівняння містобудівних об'єктів різних типів – схем розвитку, міст, містобудівних ансамблів, планувань і забудови площ, головних вулиць, теорій містобудування, канонічних схем, втілення світогляду в містобудування тощо.

Приклади ймовірних тем графічно-аналітичних пошуків

1. Порівняльний аналіз середньовічних міст, побудованих у країнах Європи та Росії.
2. Порівняльний аналіз середньовічних міст, побудованих у країнах Європи та Близького і Далекого Сходу.
3. Порівняльний аналіз європейських міст Нового часу та російсько-українських.
4. З'ясування етапів розвитку території міст певного регіону.
5. З'ясування етапів розвитку містобудівного ансамблю.
6. Типологія міст окремої країни певного часу.
7. Порівняльний аналіз творчості майстрів-містобудівників.
8. Аналіз впливу специфіки територіального розвитку міста на подальше планування .

Методи навчання

Під час вивчення матеріалу використовуються наступні методи:

1. Аналітичний для з'ясування чинників, що впливають на формування містобудівної культури.
2. Порівняльно-аналітичний для виявлення і запам'ятовування особливостей виникнення певних напрямків у містобудівній культурі.
3. Метод поглибленого вивчення окремих історичних об'єктів за допомогою збору додаткової інформації про об'єкт.

Політика щодо академічної доброчесності

Оцінка знань студента на рівні бакалавра під час іспиту визначається по відповідях студента на питання з екзаменаційних білетів. Питання складені таким чином, щоби

перевірити можливість міркувати, робити висновки, залучати отриманні знання і користуватися ними в комплексі, спираючись на порівняльний аналіз та причинно-наслідковий зв'язок між суспільними процесами та напрямками в містобудуванні. Оскільки відповіді враховують індивідуальний підхід до трактування містобудування як суспільно-історичного процесу і не передбачають підготовки рефератів за відповідною темою, перевірка на плагіат не потрібна.

Політика щодо відвідування

Фіксація присутності студентів під час лекцій відбувається у випадку вимог лектора. Присутність під час практичних занять, де відбувається процес засвоєння отриманих студентом знань під час диспуту є обов'язковим і впливає на оцінку знань студента.

Методи контролю знань під час опанування дисципліни

Поточний контроль здійснюється під час практичних занять у вигляді диспуту за певною темою, який дозволяє оцінити рівень отриманих студентом знань, його вміння дискутувати, доводити власні тези та обґрунтовувати висновки. Тому присутність на всіх практичних заняттях, які складені згідно з лекційною програмою і надають можливість закріпити знання під час обговорення і прослуховування відповідей інших студентів, є обов'язковою. Рівень отриманих знань, вміння самостійно обрати тему для аналізу містобудівних об'єктів та здійснити його, демонструючи результати на схемах, моделях, плануванні, підбірці фото, у авторських висновках, що є змістом **індивідуального графічно-аналітичного завдання**. Підсумковим контролем є іспит

При оцінюванні рівня знань студента аналізу підлягають:

- якість виконаного індивідуального завдання, що свідчить про якість отриманих знань, умінь майбутнього архітектора та навичок;
- характеристики доповіді та ступінь обґрунтованості думки студента та вміння робити висновки, повнота відповідей, логічність, правильність;
- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблеми, що розглядається;
- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, уміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування передбачається для перевірки знань студентів, що порушували навчальну дисципліну, і слугує додатковою оцінкою знань для вирішення питання допуску студента до екзамену.

Література, що рекомендується для вивчення дисципліни, наведена у цій робочій програмі, в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА та на сторінці кафедри.

Під час семестрового контролю враховуються результати задачі усіх видів навчальної роботи. **Підсумковий контроль** відбувається під час екзаменаційної сесії як підсумок всіх форм контролю і результат праці студента – роботи в аудиторії під час практичних занять, якості індивідуального завдання та правильності відповідей під час іспиту.

Оцінювання відбувається за 100-бальною шкалою.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання			Підсумковий тест (залік)	Сума
7 семестр				
Модуль 1. Містобудівна культура з прадавніх часів до Нового часу				
Змістов. модуль № 1	Змістов. модуль № 2	Модул. контр. робота ¹		
15	65	20	20	100

Поточне оцінювання				Підсумковий тест (іспит)	Сума
8 семестр					
Модуль 2. Містобудівна культура країн світу у 19-20 ст.					
Змістов. модуль № 3	Змістов. модуль № 4	Змістов. модуль № 5	Модул. контр. робота		
10	20	10	20	40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма та методичні вказівки до вивчення дисципліни «Історія мистецтва, архітектури та містобудування». Розділ «Історія містобудування» за професійним спрямуванням 1201 «Архітектура»

¹ Модульна контрольна робота у вигляді тестового опитування проводиться для тих студентів, що порушували навчальну дисципліну.

© Горбик О.О. (ч.1, 2), Шевцова Г.В. (ч.3), Івашко Ю.В. (ч.4, 5), Ушаков Г.Н. (ч.4), Ладан Т.М. (ч.6), Бачинська Л.Г. (ч.7, 8), 2023

<https://www.knuba.edu.ua/faculties/arh/kafedri-arh/kafedra-oatap/>

студентів спеціальностей 7.120102 «Архітектура будівель і споруд», 7.120105 «Дизайн архітектурного середовища», 7.120103 «Містобудування» (укладач: доц. Л.Г.Бачинська – К: КНУБА, 2002, 65 С.

2. Програма до підготовки до іспиту та копії екзаменаційних білетів з нормативної дисципліни «Історія архітектури та містобудування». Розділ «Історія містобудівної культури».

3. Контрольні завдання з нормативної дисципліни «Історія архітектури та містобудування». Розділ «Історія містобудівної культури».

Рекомендована література

Базова

1. Саваренская Т.Ф. История градостроительного искусства. Рабовладельческий и феодальный периоды: Учебник для студ. вузов. - М.: Стройиздат, 1984; 2004; 2006.
2. Саваренская Т.Ф. и др. История градостроительного искусства. Поздний феодализм и капитализм: Учебник для студ. вузов. - М., Стройиздат, 1986; 2004; 2006.
3. Історичні архітектурно-містобудівні комплекси: Наукові методи дослідження: Навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – Львів : Вид-во Нац. ун-ту «Львів. Політехніка», 2006. – 210с
4. Бачинська, Л. Г. Історія містобудування. Навчальна програма та методичні вказівки до вивчення дисципліни: Для студ. спец. 7.120101 «Архітектура будів. і споруд», 7.120103 «Дизайн архітект. середов.» , 7.120102 «Містобудув.» / Київськ. нац. ун-т буд-ва і архіт. – Київ : КНУБА, 2003. – 53с.
5. Бунин А.В., Саваренская Т.Ф. История градостроительного искусства. Том 1 и 2. - М.: Стройиздат, 1979.
6. Современная советская архитектура. - М.: Стройиздат, 1985. (Розділи з питань містобудування).
7. Гольдзамт Э.А., Швидковский О.А. Градостроительная культура европейских социалистических стран. - М.: Стройиздат, 1986.
8. Грушка Э. Развитие градостроительства. - Братислава: Издание Словацкой Академии архитектуры, 1963.
9. Нариси історії архітектури Української РСР. Т.1 – 2. - К.: Держвидав літератури з буд-ва і арх-ри УРСР, 1957. (Розділи з питань суспільної історії та містобудування).
10. Грушевский М.С. Очерки истории украинского народа. - Киев, Лыбидь, 1991.
11. Саваренская Т.Ф. Западноевропейское градостроительство XVIII-XIX веков. - М.: Стройиздат, 1987.
12. Мерлен П. Новые города. - М.: Прогресс, 1975.
13. Гидион З. Пространство, время, архитектура. - М.: Стройиздат, 1984.
14. Бачинська Л.Г. Архітектура житла: проблеми теорії та практики структуроутворення. – К.: Грамота, 2004. – 404 с. Розділ 1.2. Уроки архітектурної спадщини, С.19-44.

Допоміжна

1. Бачинська Л.Г. Архітектура житла України середини ХХ – початку ХХІ століть: історико-аналітичний нарис. – К.: КНУБА, 2016. – 292 с.

2. Сильвио Масетти. Крупные жилые комплексы. - М.: Стройиздат, 1971.
3. Из истории советской архитектуры. 1941—1945. (Материалы и документы). Под редакцией Афанасьева. - М.: Наука, 1970.
4. Журналы «Современная архитектура», «Советская архитектура», 1930—1934, «Московский журнал», 1991-1993.
5. Гутнов А.Э. Эволюция градостроительства. - М.: Стройиздат, 1984.
6. Михайлов Б.Н. Витрувий и Эллада. - М.: Стройиздат, 1967.
7. Асеев Ю.С. Архитектура древнего Киева. – Строительство и архитектура, № 4, 1981.
8. Асеев Ю.С. Планировка города Ярослава в Киеве. – Строительство и архитектура, № 4, 1987.
9. Закревский Н. Описание Киева. Т.1 и 2, приложения. - Киев, 1868.
10. Древняя Русь. Город, замок, село. Под ред. Рыбакова Б.А. (Из серии Археология СССР). - М.: Наука, 1985.
11. Котляр Н.Ф. Формирование территории и возникновение городов Галицко-Волынской Руси IX-XIII в. - К.: Наукова думка, 1985.
12. Ричков П. Західноукраїнські міста-фортеці XVI-XVIII століть. – Пам'ятки України.
13. Кредин Н.П. Русское деревянное оборонное зодчество. - М.: Искусство, 1988.
14. Шукурова А.Н. Архитектура Запада и мир искусства. - М.: Стройиздат, 1990.
15. Постановление ЦК ВКП (б) «О работе по перестройке быта».- Современная архитектура, №1-2, 1930.
16. Гольденберг П., Гольденберг Б. Задачи социалистической реконструкции Москвы (проекты перепланировки Москвы). – Советская архитектура, №1, 1933.
17. Статьи Козлова В. В журнале «Московский журнал», №6, №8, №9, 1991.
18. Архітектура Галичини XIX-XX ст. - Львів, 1996.
19. Леон Батиста Альберти. - М.: Наука, 1986.
20. Мастера архитектуры об архитектуре. - М.: Искусство, 1972..
21. Мастера советской архитектуры об архитектуре. - М.: Искусство, 1975.
22. Ле Корбюзье. Три формы расселения: Афинская хартия. - М.: 1976.
23. Ле Корбюзье. Планировка города. - М.: 1933.
24. Фремpton К. Современная архитектура. Критический взгляд на историю развития. - М.: Стройиздат, 1990.
25. Воронина. Средневековый город арабских стран. - М.: ВНИТАГ, 1991.
26. Гибберт Ф. Градостроительство. М.: М.: Госстройиздат - 1959.
27. Гропиус В. Границы архитектуры. - М.: Искусство, 1971.
28. Иконников А.В. Архитектура и история. – М.: Стройиздат, 1985.

Інформаційні ресурси

1. <http://library.knuba.edu.ua/>
2. <https://mon.gov.ua/ua>